

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

HD WIDENER

HW PMLD 1

286.74.5

Harvard College Library

FROM

British and Foreign
Bible Society

o Bible, Nicobar (New Test.
Mullens (1890.)

THE GOSPEL OF MATTHEW

IN NICOBARESE

(NANCOWRY DIALECT)

TRANSLATED BY THE

MORAVIAN MISSIONARIES

ABOUT A. D. 1780.

EDITED AND REVISED BY THE LATE

F. A. DE ROEPSTORFF, F. R. S. N. A.

ASSISTANT SUPERINTENDENT, ANDAMAN AND NICOBAR
ISLANDS.

AND

HIS WIDOW,

IN 1884.

SECOND EDITION.

CALCUTTA:

PUBLISHED BY THE CALCUTTA AUXILIARY BIBLE SOCIETY.
23, CHOWRINGHEE ROAD.

1890.

12 86.74.5

Harvard College Library

Sept. 23, 1910

Gift of the

British & Foreign Bible Society

RULES OF PRONUNCIATION.

THE VOWELS.

- ā has the same power as the *a* in *father*; as *eniāh*, afterwards.
- a, ä is an open sound like ā but shorter; as *käpāh*, to die.
- It never has the power of the *a* in *servant*, as in the ordinary systems of transliterating Oriental tongues.
- e, ě is the *e* of *set*; as *tīēti* (pronounced tee-e-tee), parent.
- ē has the power of *ai* in *pain*; as *urēh* (pron. oo-ray), first.
- é has somewhat the force of *e* in *there*, but is rather more sharply accentuated; as *haléang*, heaven.
- i, ĭ is sounded as in *sit*, as *entōing*, to light. It is also used before a vowel at the beginning of a word or syllable as the equivalent of the English consonant *y* but has then no diacritical mark over it; as *iana* (pron. ya-na), if. In combination with *t* and also without a diacritical mark (*ti*) it represents the sound of *ch* soft; as *tiuk* (pron. chook), a place.
- ī is sounded as *ee* in *seen*; as *wī* (pron. wee), to make.
- o, ō is the *o* in *on*; as *tomri*, all; *opsiōp*, to answer.
- ō has two distinct sounds. It answers to *o* in *so* as *omsōēmě*, to carry; but more frequently to *o* in *song* with a somewhat broader and more sustained enunciation; as *rōch*, can.
- ō̄ the sound of this letter is fairly approximated in the vowel sound of *bird*: it closely approxi-

mates the French *eu* in *feu*, but corresponds most exactly with the German vowel; as *tiöe*, I. There is no vowel character in English to represent it, neither is there any sound in English precisely similar.

u is the *u* in *put*; as *ungock*, food.

ū has the same sound as *oo* in *food*; as *tiū* (pron. choo) to go.

ü answers to the German *ü* in *für* and to the French *u* in *Russe*; as, *rück*, to arrive.

It is to be observed that the Nicobarese nasalise most of their vowels in a manner which cannot be exactly indicated by letters, but must be learnt by ear from the natives. Neither are the shorter vowels easily distinguishable at all times, the difference between *ä* and *ë* is almost imperceptible in certain positions.

THE DIPHTHONGS.

æ is the German *ä* and has somewhat the power of *ea* in *bear*, as *gnæh*, to say.

ai has the broad open sound of *aye*; as *mätai*, a village. When *ai* is not a diphthong but the accidental concurrence of *a* and *i*, each of which letters belong to a different syllable, a diacritical mark is placed over the *a*; as *bäiuh* (pron. ba-yooh), people.

au is the same sound as *ou* in *out*; as *dau* (pron. dow) brother.

ay has the same sound as *ai*; as *iyay*, to give, *rucktay*, ten.

ei answers to the vowel sound in *light*, as *itscheitschëri*, to pray.

- ey** has the same sound as *ei*; as *tey*, the hand; sometimes it has the sound of *æ* as *rey*, a king.
- ou** has the same sound as *ou* in *sound*; sometimes it may be represented by the English *o* in *mole*, which has a *u* sound in it; as *mötätouri*, to think.
- h** added to a vowel signifies that the vowel sound is to be broadened or prolonged, as, *omiäh* lord, *gnæh*, to say, *munbēhtschī*, little, *hjöhl*, with, *bäiuh*, people.

THE CONSONANTS.

- c** is superfluous before *k*; as *rück*, to come, which might be written *rük*; and also between *s* and *h*; as *itschait*, which might be written *itshait*.
- ch** is never the English *ch*, but the guttural Scotch *ch* as in *loch*; as, *roch*, can.
- g** is always hard as in *good*; as *goæn*, son.
- gn** is the nasal of the guttural class of letters and is illustrated by the nasal sound which connects the two words *sing a* (song); as *Gnallæh*, God.
- r** is much softer than the English *r*. In a large number of words it is pronounced indifferently *r* or *d*; as *roch* which is written *doch* in the dictionary.
- t** is the ordinary English *t*, except when combined with *i*, when it represents the English soft *ch*; as, *tīē* (pron. chee-ay), a parent.
- i** at the beginning of a syllable stands for the consonant *y*; as *iana* (pron. yana), *Iesus* (pron. Yay-soos), *Iohannes* (pron. Yo-han-ness).
- w** is always a consonant in this gospel, though in the modern dictionary it is sometimes a semi-vowel; as *déwshe*, God.

y is never used as a consonant, but always as a semivowel in such combinations as *ey*; as *rey*, a king, *tey*, a hand.

The other consonants require no special remark as they follow the ordinary English pronunciation.

u

THE GOSPEL OF MATTHEW.

CHAP. I.

1. Næh livro tiom Iesus Christus ānæh gōm i David, gōsenti Abraham.

2. Abraham læth tiēti Isaac, ānæh tiēti Jacob. Jacob læth tiēti Iuda hīōhl ngōhniē nihti ānæh.

3. Iuda hīōhl ngahne Thamar læth tiē Phares Zara. Phares læth tiēti Esrom. Esrom læth tiēti Aram.

4. Aram læth tiēti Aminadab. Aminadab læth tiēti Naasson. Naasson læth tiēti Salmon.

5. Salmon hīōhl ngahne Rachab læth tiē Booz. Booz hīōhl ngahne Ruth læth tiē Obed. Obed læth tiēti Iessai.

6. Iessai læth tiēti Rey David. Rey David hīōhl (Bathseba) ngahne Uria læth tiē Salomon.

7. Salomon læth tiēti Roboam. Roboam læth tiēti Abia. Abia læth tiēti Asa.

8. Asa læth tiēti Iosaphat. Iosaphat læth tiēti Ioram. Ioram læth tiēti Ozias.

9. Ozias læth tiēti Ioatham. Ioatham læth tiēti Achas. Achas læth tiēti Ezechias.

10. Ezechias læth tiēti Manasse. Manasse læth tiēti Amon. Amon læth tiēti Iosias.

11. Bāiūh Babylon ānrōchnāien ēniāh ōmsōēmē bāiūh Iuda ten mātai Babylon; bāiūh Iuda læth lohm bāiūh Babylon. Næh hæh Iosias læth tiēti Iechonias hīōhl ngōhniē nihti ānæh.

12. Bāiūh Iuda som Babylon ten mātai ānæh læth pōātri ēniāh, Iechonjas læth tiēti Salathiel. Salathiel læth tiēti Zorobabel.

13. Zorobabel læth tiëti Abiud. Abiud læth tiëti Eliachim. Eliachim læth tiëti Azor.

14. Azor læth tiëti Sadok. Sadok læth tiëti Achim. Achim læth tiëti Eliud.

15. Eliud læth tiëti Eleazar. Eleazar læth tiëti Matthan. Matthan læth tiëti Iacob.

16. Iacob læth tiëti Ioseph ngöхниë Maria. Næh Maria käiöä Iesus. Riio léang änæh Christus.

17. Abraham ten David som föän tiëti. David ten Iosias som föän tiëti. Iosia ten Christus som föän tiëti.

18. Iesus Christus käiöä wahtschi. Ioseph læth ölrï-iëlä hïöhl Maria tiëti ngahne Iesus Christus. Ioseph hïöhl næh wï gämänö ürëh, änæh læth kärüwä könrüi tä ehiom Gnallæh.

19. Ioseph ngöхниë Maria læth héängësi läpäh bäiüh; tietschu wï räلتägä næh ngahne. Ioseph änæh tä iäänge üghäü læth mötätöuri.

20. Ioseph watschi mötätöuri tä wï næh hæh ehiom hæhiangta Gnallæh siël ten änæh ol anföä, gnæh änæh; Ioseph göænti David, Maria ngahne'n me hïöhl me omsöemë wat me bähäh, ol änæh kiniohm, kiniohm, ehiom Gnallæh.

21. Næh Maria hæröghæh käiöä héang göænti ngöхниë, næh léang gnæh me Iesus. Næh Iesus tänöë pötsi bäiüh änæh hæröghæh wï läpäh'n ölähä.

22. Älöhlä Gnallæh täiö, næh tömri læth Gnallæh gnéang propheta itscheitscheri watschi.

23. Hæroh! Ariëllë hæröghæh kärüwä könrüi, hæröghæh käiöä göænti ngöхниë. Léang änæh bäiüh hæröghæh gnæh Emanuel, Emanuel léang: Gnallæh hïöhl tiöoy.

24. Ioseph hïänge ëniäh, ehiom hahiang tä Gnallæh gnéang änæh, wahtschi wï ngahne næh hïöhl næh læth omsöemë.

25. Maria ūrēh gōænti ngōhniē ānæh læth kăiōă ūrēh, Ioseph hīohl ānæh hæst iteach. Gōænti ngōhniē læth kăiōă eniāh Ioseph gom ānæh léang Iesus.

CHAP. 2.

1. Iesus læth kăiōă ten Bethlehem tiuk mătai Iuda, Herodes læth rey, næh hæh magos som mătai lăfūhl rück ten Ierusalem. Ānæh hāmāh.

2. Tiū kăiōă rey băiūh Iuda ? tiōoy læth hæroh som-
lėti ānæh mătai lăfūhl, tiōoy læth rück adorar ānæh.

3. Næh aléohlă hīange rey Herodes læth bāhāh, băiūh Ierusalem tōmri hiōhl ānæh læth bāhāh.

4. Eniāh Herodes hæhīang ūkeizăgă tōmri sacerdotes, tōmri escribas, hāmāh ānæh : tiū hæroghoeh kăiōă Christus.

5. Ānæh opsiōp : ten Bethlehem, tiuk mătai Iuda. Wahtschī propheta læth attæt ol livro næh aléohlă.

6. Bethlehem, tiuk mătai Iuda ! me hæst pétri münbēhtschī tă tōmri ōmiāh Iuda, me hæroghæh ōmiāh Israel băiūh tiōë.

7. Eniāh Herodes hæhiang ukeizaga magos hāmāh ānæh gahæh ūrēh hēo sōmlėti ?

8. Herodes omsiock tiăgă tă kăiē ten Bethlehem gnæh magos : siel Bethlehem halléa kiniohm ; iana üffé băiain, næh gnæh ten tiōë. Tiōë kăchăt hīio rück adorar næh kiniohm.

9. Magos aléohlă Herodes læth hīange ōniāh bōngērī. Hæroh ānæh mătai lăfūhl læth hēo sōmlėti ol moreh omsiock tiăgă tă kăiē ānæh ten nih kiniohm, ōniāh seōka lăy-
piōhm næh nih.

10. Magos hēo sōmlėti læth bihsi ræhs.

11. Ānæh rück ten nih, băiain kiniohm hīōhl Maria lėti ngahne nœh. Ēniāh magos gnohlseri adorar kini-

ohm. Eniäh uffōa hapter ānæh, gom tånælsī kiniohm, ömtöhm läpäh tōngōiēn bākāū, myrrha.

12. Eniäh Gnallæh gnéang magos ol ānfōä : wat üffē söatri ten Herodes. Magos söatri káié riö ten mätai ānæh.

13. Magos tiū ēniäh. Ehiom hahiangta Gnallæh siel ten Ioseph ol önfōä gnæh ānæh : kömsēēt'n me ömsöemē hïöhl me kiniohm hïöhl tiēti ngahne næh, loh ten mätai Egypto gnällæ hembéa ten hæh tiöë hïio gnæh me, Herodes hæröghæh halléa kiniohm sack næh.

14. Eniäh Ioseph siockleri hättöhm ömsöemē kiniohm hïöhl tiēti ngahne næh loh ten mätai Egypto.

15. Herodes kápäh ten næh hæh gnällæ hembéa. Gnallæh gnéang propheta etscheitschēri næh wahtschi læth röch. Propheta gnæh : tiöë læth ötiöü gösenti'n tiöë rüch som mätai Egypto.

16. Magos oiühgnäiēn Herodes ächā ēniäh læth bihsi munghang hahiang hämöäsēsi ten mätai mēähö Bethlehēm, gnéang ānæh sack héang sēmīniēhī kiniohm tā tōmri. Wahtschi Herodes læth ächā hæh magos úrēh hærökh sömlēti.

17. Propheta Ieremias læth gnæh äléöhlä næh hæh taiö, ānæh gnæh wahtschi.

18. Lagoy häniüēn bäiüh hiänge kärüwä kärüsīnē hi-ängö bihsi giium. Rachel giium tā kiniohm ānæh. Wat me giium, ānæh hæst hiāngnätö. Tōmri kiniohm ānæh læth kápäh.

19. Herodes kápäh ēniäh, hærökh ehiom hahiangtä Gnallæh rüch ten Ioseph ol ānfōä, mätai Egypto.

20. Gnæh ānæh: kömsēēt'n me ömsöemē hïöhl me kiniohm (Jesus) hïöhl tiēti ngahne næh, siel ten mätai Israel Sack kiniohm halléa bäiüh læth kápäh.

21. Ioseph siockleri ömsöemē kiniohm hïöhl tiēti ngahne næh, rüch ten mätai Israel.

22. Mächā, Herodes kápāh ěniāh göänti ānāh Arche-
laus læth rey mätai Iuda, nāh älēohlā Ioseph hīāngě ěniāh,
bāhāh rück gnällæ. Gnallæh gnéang ānāh ol ānfōä. Io-
seph siël mätai Galilea.

23. Rück ten tiuk Nazareth, gnällæ hembéa. Pro-
pheta læth gnæh: Léang ānāh hærōghæh gnæh Nazare-
mus. Næh älēohlā taiō, wahtschi læth.

CHAP. 3.

1. Næh hæh Iohannes Baptista siël ten tiüngait hæ't'n
tiüēnē mätai Iuda, mangéo bäiüh gnéang Gnallæh.

2. Ānāh gnæh: Iēngnätö tä pötsi üffé; læth héau rey-
no hälléang.

3. Propheta Iesaias læth gnæh: ol tiüngait hat'n tiu-
ēnē léāngtēy ötiöü kärūsīnē: ouwī tä käié Gnallæh, wī
öcktāghērī tä käié ānāh. Næh propheta gnæh bäiüh
Iohannes.

4. Iohannes læth öwiiätö känlöh ta engoiri kamelo
ältöel känlöh hīöhl ock mæh. Ānāh ungoock gafaniotas
hīöhl bathūye.

5. Ēniāh tōmri bäiüh Ierusalem, tōmri bäiüh mätai
Iuda, tōmri bäiéh mēēhō ræh Iordan siël ton Iohannes.

6. Næh bäiüh mangéo pötsi ānāh ěniāh Iohannes
bautiza ānāh ol ræh Iordan.

7. Ēniāh Iohannes héo bihsi pharisæos, bihsi saducæos
siël ten bautismo ānāh, Iohannes gnæh bäiüh næh: kææt
bait bäiüh! hærōghæh rück tetschifock Gnallæh hæ't täiō
üffé üghäü tiin gnæh üffé?

8. Iēngnätö tä pötsi üffé iana rōch, lock üffé läpāh
iüäng.

9. Wat mötätōuri en ölähā üffé; Abraham tiēti tiöoy.
Tiöë gnæh üffé: Gnallæh rōch wī næh mangæh käiöä
kiniohm ten Abraham.

10. Enlöing læth üiühēsī ten iie ünīgä, hallapah iüäng lock ünīgä hæröghæh anfang ënlöing, ol bäläh.

11. Iēngnätō tā pōtsī bautiza tiöe üffé ol räck. Mächä ëniäh tiöë siël änæh pétri goäng tā tiöë, tēnäblä änæh üghæh tiöë hæet kärüwä üngägoy bäiuh.

Änæh hæröghæh bautiza üffé hïöhl ehion Gnallæh, hïöhl bäläh.

12. Änæh käiäng tämrück änæh. Tiuk äntöng trigo hæröghæh omsöëmë nih änæh hæröghæh ngnoæchnë ehil ol hæet kápäh bäläh (wahtschi Iohannes læth gnæh).

13. Næh hæh siël Iesus som Galiléa ten kärüwä ræh Iordan ten Iohannes, gnæh änæh : me bautiza'n tiöë.

14. Iohannes opsiöp Iesus : me bautiza'n tiöë wahtschi läpäh ; tiöan me rüek tiöë ?

15. Opsiöp Iesus gnæh änæh : lakte wahtschi tiöoy öhtë wi röch tömri läpäh rēnädēsī. Eniäh Iohannes bautiza Iesus.

16. Iesus læth bautiza ëniäh, tiöächnë som ræh; hæröh ! häléang læth üfföa läytiöhm Iesus. Rïëchnë kayiuhl wahtschi Iohannes héo ehion Gnallæh rïëchnë som haléang rüek läytiöhm Iesus.

17. Som haléang læth léangtey gnæh änæh tiöë getti chento göänti'n tiöë änæh wi ræhs en ol ähä'n tiöë.

CHAP. 4.

1. Iwi chällä Iesus, ehion omsöëmë Iesus ten tiungä hat'n tiüënë.

2. Iesus ā nay singkam ā nay rām hæet ungoek gnällä hēmbéa, ëniäh oiknë änæh.

3. Næh hæh iwi rüek ten Iesus gnæh änæh : Me iam göänti Gnallæh, gnéang me næh mangæh læth läröhm.

4. Opsiöp Iesus : ol livro gnéang Gnallæh læth attë wahtschi : ungoek läröhmë bäiuh æ, mächä hæet ungoek läröhmë bäiuh kächät æ tā tömri äléöhlä gnæh Gnallæh.

5. Ĕniäh iwi omsöemě Iesus ten Ierusalem séoka hiöhl ānæh lagoy alpiiele nih Gnallæh.

6. Gnæh ānæh: me iana göænti Gnallæh fungsi. Læth attæt ol livro: Gnallæh hæröghæh gnéang ehionm hahiangtä ānæh sirūwät me, me hæet säëto tä ten mangæh.

7. Opsiöp Iesus: mächā, wat me chällä maméenhe Gnallæh me næh äléöhlä kächāt tæth attæt.

8. Ĕniäh iwi omsöemě ānæh la goy bihsi tiong häni-
üen, omsïock ānæh wiēni mätai ömtöhm, tisoöhä næh tomri.

9. Gnæh ānæh: iana me gnohlseri adorar tiöë, næh tiöähä ömtöhm tiöë hiio gom me.

10. Iesus opsiöp: holgneri Satan. Læth attæt ol livro gnéang Gnallæh; adorama maméenhe Gnallæh me, riio wat me adorar.

11. Ĕniäh iwi holgneri: hæröh! bihsi ehionm hæhiang tä Gnallæh siël ten Iesus, wi gnéang ānæh.

12. Iohannes læth öpähchät (tä Herodes) Iesus häng äniäh, siël ānæh ten mätai Galilea.

13. Anæh tiü som Nazareth, rück ten Capernaum, gnällæ hembéa. Næh Capernaum, tiuk nih engteng gümälæh mæähö mätai Zebulon, mätai Naphtali.

14. Wahtschi äléöhlä propheta Iesaias læth röch, ānæh læth gnæh:

15. Mätai Zebulon, mätai Naphtali, mæähö käië gämälæh lä ānæh ræh Iordan mätai Galiléa.

16. Ol täntiühl büië bäiüh héo kärüwä baladeu; ol ruh tiuk kämäpäh büië bäiüh læth hæröh säckäm.

17. Næh hæh Iesus ürêh mangéo bäiüh gnéang Gnallæh; gnæh: iēngnätö tä pötsi üffé, læth héau reyno haléang.

18. Iesus ytöæ mæähö gämälæh mätai Galiléa, næh hæh héo ānæh ä bäiüh ngöhně nihti. Léang tiau Simon Petrus, léang dau Andreas. Anæh læth bäiüh häwön kah, käwäl wön ol gämälæh.

19. Iesus gnæh ânæh. Heinke siël hiöhl tiöë, tiöë, hïio wi üffé baiüh häwön baiüh.

20. Ânæh hülähtschï iææh wön ânæh siël hiöhl Iesus.

21. Ânæh pétri itōæ héo riio ā baiüh göænti Zebedæus. Tiau léang Iacobus, dau léang Iohannes. Næh baiüh būië ol rüë hiöhl tiëti ânæh Zebedæus tälap won, Iesus ötiöü ânæh heinke hiöhl tiöë.

22. Ânæh hülähtschï tiöächne som rüë tiü tiëti ngöhnë ânæh siël hiöhl Iesus.

23. Ęniäh Iesus itōæ siël ten tiuk ömtöhm mätai Galilea, rück ol synagogas, gnæh baiüh gnéang Gnallæh, mangéo ânæh evangelio tä reyno haléang, siël ten ânæh tāmüh tä tōmri, Iesus læth wi läpäh'n ol ähä.

24. Iesus wi läpäh tāmüh tä tōmri, læth mangéo ten mätai Syria ömtöhm. Ęniäh baiüh omsöëmë ten Iesus lëndësi tånöë tuh tāmüh, tuh tä iwi baiüh tuh tä kähæh baiüh, pänätë tuh baiüh tä tōmri omsöëmë ten Iesus. Ânæh wi läpäh'n ol ähä tä tōmri.

25. Ęniäh bihsi baiüh, som mätai Galiléa som Decapolis, som Ierusalem, som mätai Iuda, som mätai lä ânæh ræh Iordan, siël hiöhl Iesus.

CHAP. 5.

1. Iesus héo næh bihsi baiüh, sian haniüen gnällæ buië. Discipulos ânæh sécka méæhö ânæh.

2. Ęniäh Iesus tay baiüh gnæh ânæh :

3. Boäp tä ehiom baiüh læth baiüh tä läpäh. - Reyno haléang læth ânæh.

4. Iēngnätö baiüh læth baiüh tä läpäh ânæh hæröghæh ræhs'n ol ähä.

5. Hæt tiōngto baiüh læth baiüh ta läpäh ânæh hæröghæh tiä māng wiëni mätai.

6. Oiknë läpäh, hiléang läpäh baiüh, læth baiüh tä läpäh, ânæh, ânæh hæröghæh bāhai.

7. Sëionghinto bäiuh læth bäiuh tä läpäh, hæröghæh sömiönghäsiën änæh.

8. Hæt iu ol ähä bäiuh, læth bäiuh tä läpäh änæh hæröghæh héo Gnallæh.

9. Bäiuh wi homnohl læth bäiuh tä läpäh ; léang änæh hæröghæh kiniohm Gnallæh.

10. Mënsëhnië iana tiöng bänöhnë héängësi läpäh bäiuh næh (héängësi) bäiuh tä läpäh. Reyno haléang læth änæh.

11. Üffé hiünti'n tiöë ächä bäiuh, iana tayngne üffé, iana tiöng bonöhnë üffé, iana ingosenti üffé, næh bäiuh iana gnæh mitoy, üffé bäiuh tä läpäh.

12. Wat üffé bähäh, ræhs'n üffé. Läpäh häiöähä læth tomäl ol haléang næh hæröghæh iay üffé. Wahtschi ürëh üffé hallapah bäiuh læth tiöng bonöhnë prophetas.

13. Üffé sal mätai. Sal iana læth hæt peniügä, tian wi nduhn ? peniügä sal hallapah käwäl bäiuh tantan næh.

14. Üffé bälädeu wiëni mätai. Bihsi nih tä goy häni-üën hæt röch hembéa hëntmöthängë.

15. Bäiuh iana haiiuhl hättoing bälädéu hæt issöy hängë næh lägätä gërähä ; issöyhängë næh lagoy tiuk bälädéu, wahtschi næh wi tiüngait ol nih bäiuh ömtöhm héo ;

16. Siranæh läpäh bälädéu üffé öhtë wi tiüngait héo bäiuh. Üffé wi läpäh héo bäiuh, gnæh läpäh tiëti üffé ol haléang.

17. Tiöë læth rüch wi hæt röch livro gnéang Gnallæh wahtschi wat mötätourí. Wi næh hæt röch tiöë hæt rüch, wi röch næh tiöë læth rüch.

18. Tiöë gnæh üffé röch. Haléang wiëni mätai ömtöhm læth kápäh ürëh, himéang lëttre, himeäng tiockchëtë hæt hæröghæh komhiuti. Wahtschi læth ürëh ömtöhm öhtë læth.

19. Riio bäiuh tay bäiuh, iana wi hæst rōch pétri mūnbēhtschī tā tōmri gnéang Gnallæh, siranæh bäiuh hærōghæh pétri munbēhtschī tā tōmri bäiuh ol reyno haléang. Gnéang Gnallæh wi bäiuh, gnéang Gnallæh tay bäiuh hærōghæh kärūwä bäiuh ol reyno haléang.

20. Tiöë gnæh üffé iana üffe pétri héangēsī läpāh bäiuh tā pharisæos, üffé hæst rōch siel ol reyno haléang.

21. Wat me sack bäiuh tetschifock hærōghæh täiō huri, næh gnéang læth gnæh ten fomdesi bäiuh üffé læth hiange.

22. Mächā tiöë gnæh üffé iana héang bäiuh müiöä hīōhl gontiö ānæh tetschifok hærōghæh taiō ānæh ; héang bäiuh iana gnæh ten gontiö ānæh tsché holgneri næh bäiuh hærōghæh tetschifok tā mömtōhme ömiāh. Héang bäiuh iana gnæh riio bäiuh me hæst ächāhinto wahtschi gnæh bäiuh hærōghæh käwāl ol bälāh tiuk iwi.

23. Me iana üghæh tänælsē lagoy gērāhā ol nih Gnallæh, næh hæh, gontiö'n me ragleto ten me iana rück ol äntmötē'n me.

24. Iæh tänælsē me zagey gērāhā nih Gnallæh, me tiū wi ūrēh homnohl hīōhl gontiö'n me, öniāh söātrī ten nih Gnallæh, iay tänælsē'n me.

25. Me iana mötnērē bäiuh gesto ten me, me hīōhl ānæh itōæ næh hæh, hülāhtschī wi homnohl næh bäiue hærōghæh omsöēmē'n me ten ömiāh. Ömiāh hærōghæh gnéang ten lohm ānæh, lohm hærōghæh öpāphächāt'n me.

26. Tiöë gnæh me rōch : me benihme ömtōhm me læth hāniöä ūrēh me hæst hærōghæh iæchne.

27. Wat me ngōnhērī, næh gnéang læth mangéo ten fomdesi bäiuh, üffé læth hīānge.

28. Mächā tiöë gnæh üffé, héang ngohnie iana gāngämät héang ngahne hæstout ānæh, næh bäiuh læth ngōnhērī ol äntmötē'n ānæh.

29. Mاتيول olmat'n me iana wi lock hallapah eohæh-hæto ol ɛntmōtē'n me, ɛtōhēlē me kāwāl næh. Āhā'n me ɔmtōhm hæst kāwāl ol tiuk iwi héang olmat'n me kāpāh pétri lāpāh.

30. Lātiūlā (tey'n) me iana wi lock hallapah eohæh-hæto ol ɛntmōte'n me, me ɔlchōēl kāwāl næh. Āhā'n me ɔmtōhm hæst kāwāl ol tiuk iwi, lāfiūlā'n me kāpāh pétri lāpāh.

31. Iana héang bāiūh hiio iāāngē ngahne ānæh, ɔhtē gom næh ngahne carta ta iāāngā; wahtschi læth gnéang ten fomdesi bāiuh.

32. Māchā tiōē gnæh ūffé: bāiūh iana iāāngē ngahne næh, ngahne iana hæst læth hāgōnēiey næh bāiūh ānæh hāgōnēiey. Bāiūh riūh riio iana wi gāmānō hiōhl ngahne iāāngē, næh bāiūh læth hagonheri.

33. Wat me iurar mitoi, me tian læth iurar ten Gnallæh, næh ɔhtē me wi: næh gnéang læth gnæh ten fomdesi bāiūh ūffé káčhāt læth hiānge.

34. Māchā tiōē gnæh ūffé: wat ūffé iurar. Wat iurar: āchā haléang; haléang ānbūi Gnallæh.

35. Wat ūffé iurar; āchā mātai. Mātai tǎncǎng niūēlā Gnallæh. Wat iurar: āchā Ierusalem. Ierusalem tiuk nih tā bihsi kārūwā rey.

36. Wat me iurar: āchā goy'n tiōē. Me hæst rōch wi tengmat, hœt rōch wi fu mat himéang ta engoiri goy'n me.

37. Ālécōhlā ūffé ɔhtē læth āā, āā, hæoh, hæoh. Wahtschi bōg. Ūffé læth gnæh ālécōhlā wi rōch pétri itscheitschēri hallapah.

38. Bāiūh iana ockōck olmat tā bāiūh riio, ɔhtē ockōck káčhāt olmat ānæh, bāiūh iana ɔgnē kǎnape bāiūh riio káčhāt ɔhtē ɔgnē; wahtschi læth gnéang hiānge ūffé.

39. Māchā; tiōē gnæh ūffé: Wat ūffé kēlāchlēri tā

hallapah, bāiūh hio wi ten üffé. Bāiūh iana üfög matiōl tāböä'n me, böhnhäugē me en ānæh kächāt lävākā tāböä'n me.

40. Héang bāiūh iana müiöš hīōhl me, hio lämäock'n me, gom me kächāt ten ānæh känlōh me.

41. Héang singkām tā káié me ohtē, rück hīōhl'n tiōš, iana bāiūh gnæh me, sīēl me hīōhl ānæh ā singkam tā káié.

42. Iana bāiūh sēionghantgnæh me iay me ten ānæh, iana hīio hassuch tā me, me hæst gnæh hat iitō homgomtē.

43. Me ohtē häntaph: gontiō'n me, bāiūh tiōng böñōh-ue'n me ohtē hæst hiunti, watschi læth gnéang hīāuge üffé.

44. Mächā, tiōš gnæh üffé : häntaph üffé bāiūh tiōng-böñōhnē üffé hæstout üffé läpāh ten bāiūh hæstout hallapah ten üffé. Wi lapāh ten bāiūh tiōngböñōhnē üffé, itscheitschē-ī üffé Gnallæh lägnētōēn bāiūh wī hallapah ten üffé, tiōngböñōhnē üffé.

45. Iana üffé wī wahtschi üffé kiniohm tā tiēti üffé ol haléang. Tiēti üffé ol haléang wī tiüngait hæng ten läpāh bāiūh. Anæh wī rück améh läytiōhm läpāh kächāt läytiōhm hallapah bāiūh.

46. Üffé iana häntaph bāiūh hīünti üffé? publicanos kächāt wī wahtschi hæst rōchgā?

47. Üffé iana otiäkäréh hīünti üffé (hæst bāiūh riio) tian kärūwā läpāh wī wahtschi hæst rōch ga?

48. Tiēti üffé ol haléang hæst hængteri läpāh wahtschi üffé kächāt ohtē læth hæst hængteri läpāh bāiūh.

CHAP. 6.

1. Üffé iana hio seionghætsi tānælsē ten böáp, wat iay næh héo bāiūh riio. Riio bāiūh héo üflé iana sēionghætsi, ol haléang hembéa tiēti üffé hæst hærōghæh gom üffé häiāahä.

2. Kūsauhētsi bāiūh iana hīio seionghætsi tānælsi ten

böap, hahyang bäiuh kürüäck sēnūm ol synagogas, ol käie sänai nih, bäiuh ömtōhm gnæh ānæh bäiuh tā läpäh. Me iana sēionghætsi, wat wi wahtschi. Tiöë gnæh üffé rōch : nung häisähä siranæh küsauhëtsi bäiuh.

3. Me iana sēionghætsi tånælsë, wat ächā lävākā tey'n me tian iay lätiülä.

4. Wahtschi me sēionghætsi tånælsë, hembéa hēntmōthängë tā tōmri, ächā tiëti me (Gnallæh), hærōghæh hāniöä me, bäiuh ömtōhm ächā.

5. Küsauhëtsi bäiuh séōka ol synagogas séōka mēæhō tā käie sänai nih, bäiuh ömtōhm héo ānæh itscheitschëri Gnallæh. Tiöë gnæh üffé rōch. Nung bäiöähä ānæh.

6. Me iana hio itscheitschëri Gnallæh siël ol hantiüte'n me äpāphësi foang ohiau en me itscheitschëri ten tiëti me (Gnallæh). Hēntmōthängë tā tōmri ächā tiëti me hærōghæh hāniöä me, bäiuh tōmri héo.

7. Üffé iana hio itscheitschëri Gnallæh wat bihsi gnæh. Wahtschi wi gentios. Ānæh mōtätourī iana gnæh bihsi kärūwä äléohlä Gnallæh hiänge ānæh.

8. Wat üffé wi rēnädësi tā gentios. Üffé ten tiëti üffé itscheitschëri ürëh, tian öhtë üffé ānæh ächā.

9. Öhte üffé itscheitschëri wahtschi : tiëti tiöoy ol haléang. Léang me hembéa sancto.

10. Reyno'n me héau. Ol haléang gnéang me læth wi, wahtschi ol wiëni mätai hembéa öhtë wi gnéang me.

11. Tiöoy öhtä ungoock lärōhmë, iay me ten tiöoy hēnlæhn.

12. Lāgnëtōën me tā pōtsi tiöoy, wahtschi iana bäiuh wi hallapah ten tiöoy, tiöoy lāgnëtōën ānæh.

13. Hallapah eohæhhæto lock ol äntmōtë tiöoy, iāängë me tiöoy tā iwi. Me tiāmāng hæst kápäh reyno hæst kápäh göäng, hæst kápäh läpäh tiöähä tā tōmri. Amen.

14. Bäiuh ten üffé læth wi hallapah, iana lāgnëtōën üflé tiëti üffé ol haléang kächät hærōghæh lāgnëtōën üffé.

15. Bǎiūh læth wī hallapah üffé iana hæst lægnētōēn, tiēti üffé ol haléan kǎchāt hæst hærōghæh lægnētōēn hallapah üffé læth wī.

16. Üffé iana hæst ungoock wat wī som kūsauhotsi bǎiūh, wat üfle ongal olheri. Kūsauhētsi bǎiūh ānæh hæst ungoock tōmri bǎiūh āchā, gnōā, tiägā. Tiōe gnæh üffé rōch nung hǎiōāhā ānæh.

17. Me iana hæst ungoock, anrūēn goy'n me hīohl ngnai, seitsitiägā'n me.

18. Me hæst ungoock bǎiūh hæst héo, bǎiūh hæst rōch hærōh tiēti'n me héo. Entmōthange tā tōmri āchā tiēti me hærōghæh hǎhiōā ten me tōmri bǎiūh héo.

19. Tiāmāngā tōmāl bihsi tiōāhā ol wiēni mātai wat üffé gǎlein. Ol wiēni mātai tōmāl tiōāhā hæst hembéa. Tahay ungoock hætait taing næh. Kāmālō rück ocksiak haiuhl næh.

20. Mǎchā ol haléang hembéa läpāh tiōāhā tiāmāngā gǎlein üffé. Gnällæ tōmāl tiōāhā hæst kǎpāh. Tahay hæst ungoock, hætait hæst taing næh. Kāmālō hæst ocksiak hæst haiuhl te næh.

21. Tiōāhā üffé tiū hembéa gnällæ kǎchāt hembéa äntmōtē'n üffé.

22. Olmat bälädéu ta āhā. Olmat'n me iana héängəsi läpāh āhā'n me ömtōhm hærōghæh tiüngait.

23. Olmat'n me iana kūsauhetsi āhā'n me ömtōhm hærōghæh täntiühl. Ol'n me bälädéu iana täntiühl, hättäm hurohtshi täntiühl hæst gā ?

24. Hæt rōch héang bǎiūh hembéa bǎiūh gnéang tā ā ömiāh. Wahtschi iana wī, hærōghæh t'ānæh häntāhp héang ömiāh hæst häntāhp rio. Hærōghæh wī gnéang tā héang ömiāh tietschu ömiāh rio. Hembéa bǎiūh gnéang Gnällæh hæst rōch üffé kǎchāt hembéa lohm mammon.

25. Tiōē gnæh üffé : wat üffé iēgnätō mōtätouri ; tian

wī æ ? tiöoy tian ungoock ? tian bem ? wat üffé iēngnätö mötätourī, tian wī öwiiätö ähä'n tiöoy ? Æ hæet pétri tä ungoock gā ? Ahä pétri tä känlöh hæet gā ?

26. Gāngämät üffé seitschōari rīēchnē lāgätä haléng. Seitschōari hæet bomiong, näh hæet itkeit hæet tömäl iüäng ol nihri. Mächä, ol haléang hembéa tiēti üffé iay ungoock ten näh. Üffé pétri läpäh ta seitschōari hæet röch gā ?

27. Himéang bäiüh tä üffé ömtöhm, iana hæetout wi séiöä ähä'n änæh himéang röt tä tiellæng röch gā ?

28. Üffé tiōan iēngnätö mötätourī, tian wī öwiiätö ? hærösh sih ansüēn. Näh séiöä hæet gā ? näh hæet gälein, hæet wī héhæloy.

29. Tiöë gnæh üffé, hurochtschi tiöähä tiämäng rey Salomon hæet læth öwiiätö wahtschi läpäh som himéang tä näh.

30. Hēnlæhu séiöä hakæh kăwâl ol bälâh ansüēn wahtschi öwiiätö Gnallæh hæröghæh wī pétri läpäh ten üffé hæet gā ? Mūnbēhtschī seiang bäiüh üffé.

31. Wat üffé iēngnätö mötätourī, wat gnæh : tiöoy tian ungoock, tiöoy tian bem, tiöoy tian öwiiätö ?

32. Wahtschi hæetout gentios. Üffé öhtë ungoock, öhtë bem, öhtë öwiiätö ächä tiēti üffé ol haléang.

33. Ürēh hæetout üffé siēl ol reyno Gnallæh, hæetout lägnētōēn pōtsi üffé tä Gnallæh. Ēniäh riio läpäh ömtöhm hæröghæh iay ten üffé.

34. Wat üffé mötätourī tian wī hakæh, hakæh tian wī hakæh mötätourī. Iohl singkām gāü, iohl singkām iēngnato bög.

CHAP. 7.

1. Wat üffé iulgar hæet hembéa iulgadoo.

2. Üffé som iulgar bäiüh rio, wahtschi üffé hæröghæh iulgadoo. Üffé som hānfüētë bäiüh rio wahtschi hæröghæh hānfüētë üffé.

3. Me tiō an héo tiōch ol olmat'n gontiō'n me, hæt hæroh lēnbōē hembéa ol olmat'n me ?

4. Me tiōan gnæh ten gontiō'u me. Mächā, tiōē hīo itoich tiōch da olmat'n me ? Mächā hæroh lēnbōē hembéa ol olmat'n me.

5. Kūsauhētsī bāiūh me ūrēh itoich lēnbōē tā olmat'n me ēniāh hæroh tian wī itōich tā olmat gontiōē'n me.

6. Wat üffé iay ten am tiōāhā sancto, wat kāwāl perolas ten not, not hæt tantan næh ēniāh hæt gnéalteri singkéa üffé.

7. Iesus gnæh ten ānæh : tiōē rück wī ānæh läpāh'n āhā.

8. Seionghantgnæh bāiūh ūghæh tånælsī halléa bāiūh bāiain, ten bāiūh gomdōäck foang uffōa.

9. Himéang tā bāiūh üffé, iana göänti ānæh gnæh hio lārōhmē, gom ānæh mangæh gā ?

10. Iana goänti gnæh hio kah, gom ānæh bait gā ?

11. Hallapah bāiūh üffé iana rōch gom läpāh tånælsē kiniohm üffé, tiētī üffé ol haléang hærōghæh iay läpāh tånælsē teng bāiūh seionghantgnæh ānæh hæt pétri rōch gā ?

12. Bāiūh ohtē wī ten üfié tian nātout üffé, næh káčhāt üffé wī ten ānæh. Wahtschi læth gnéang Gnallæh.

13. Siël ol niïēt foang, kārütäck foang kārütäck käiè ten tiuk iwi urohtschi bāiūh itōæ næh käiè.

14. Niïēt foang, niïēt käie ten läpāh. Æ munbéhtschī bāiūh bāiain næh.

15. Wat üffé rüetō kūsauhētsī prophetas öwiätō ānæh ock mæh siël ten üffé, mächā, ānæh'n ol āhā bihsi gesto am serwāl.

16. Üffé hæroh iüäng ānæh, ohtē ächā tien bāiūh næh. Itkeit süru hétwa rōch gā ? itkeit tälōē ta nat ròch gā ?

17. Wahtschi läpah ünigä tā tōmri lock läpah iüäng, hallapah üniga lock hallapah iüäng.

18. Lăpāh ūnigă hæt rōch lock hallapah iūāng hallapah ūnigă hat rōch lock lăpāh iūāng.

19. Hallapah iūāng lock ūnigă ōmtōhm hærōghæh anfang kăwal ol bălāh.

20. Wahtschi ānæh tien bāiūh āchā, ūffé ōhtě hærōh iūāng ānæh.

21. Ōmiāh! Ōmiāh! gnæh ten tiōě bāiūh hæt tōmri hærōghæh siēl ol reyno.

22. Séiū, næh säckāme bihsi bāiūh hærōghæh gnæh ten tiōě; Ōmiāh! Ōmiāh! Tiōoy, gnæh ten me, tian hærōghæh rŭck hæt mangéo gā? tiōoy gnæh léang me bihsi iwi hæt tschiāgēnī gā? tiōoy gnæh léang me bihsí kărŭwă maravilhas hæt wī gā?

23. Ēniāh tiōě hærōghæh mangéo ten ānæh. Tiōě hæt āchā tin bāiūh ūffé. Holgneri ūffé tōmri hallapah wī bāiūh.

24. Næh aléohlă'n tiōě hīāngě wī bāiūh tulunghætsi bāiūh. Tulunghætsi bāiūh læth māmě nih næh tă goy hăniūēn mangæh.

25. Ēniāh rŭck kărŭwă āméh, kărŭwă tāmroh taiò nih haysta gōāng tiāhōng taiò nih mächā nih hæt ræhsi. Næh læth rōch tă goy hăniūēn mangæh.

26. Næh aléohlă'n tiōě hīāngě hæt wī bāiūh, hæt tulunghætsi bāiūh. Siranæh bāiūh māmě nih tă goy piiet.

27. Ēniāh rŭck kărŭwă āméh kărŭwă tāmroh taiò nih, hay otă gōāng tiāhōng taiò nih, næh ræhsi, nih ōmtōhm læth rākēně.

28. Iesus næh aléohlă læth gnæh ěniāh hīāngě bāiūh ōmtōhm læth maravilados ta tay ānæh.

29. Ānæh hæt tay som Escribos ānæh itscheitschērī bihsi gōāng.

CHAP. 8.

1. Iesus tiētsi som hăniūēn hurohtschi bāiūh siēl hīōhl ānæh.

2. Hæroh tãnoit tã bãiũh siël ten Iesus tsiãntschëri adorar ânæh, gnæh: Ömiãh! me iana hio ròch me wi'n tiöë läpãh'n ähä.

3. Eniãh Iesus hähkte tey taiò ânæh gnæh. Hio'n tiöë, me hembéa hæst iu. Hülãhtschi tãnoit tiũ næh bãiũh.

4. Ęniãh Iesus gnæh teng ânæh. Wat me gnæh bãiũh riio. Siël me teng sacerdotës ânæh hæroh'n me ěniãh iay me tãnælsë Moses læth gnéang, tãnoit'n me læth tiũ ânæh ächã.

5. Iesus siël ol Capernaum næh hæh mõtnëri ânæh ömiãh mitieitiaga, seionghantgnæh ânæh.

6. Itscheitschëri: Ömiãh lohm'n tiöë lam ol nih, hængla hæst gōang bihsi tiacktifock.

7. Iesus gnæh ten äncøh, tiöë rüch mē äncøh lapãh'n ähä.

8. Opsiöp ömiãh mitieitiaga: Ömiãh me siël ol nih'n tiöë, tiöe hat kärüwã úngägoy bãiũh. Himéang gnæh me, lohm'n tiöë hæröghæh läpãh'n ähä.

9. Tiöë bãiũh gnéang ta kärüwã ömiãh. Hãmöäsësi bãiũh gnéang'n tiöë. Tiöë iana ten heang tã ânæh: tiũ, ânæh tiũ; iana gnæh ten rio heinke, ânæh heinke; iana gnæh ten lohm'n tiöë: me wi ânæh, ânæh wi.

10. Iesus hiãngë næh äléϕhlã læth maravilhado gnæh ten bãiũh siël hiϕhl ânæh, tiöë gnæh üffé róch; siranæh seiang tiöë hæst bãiani ol bãiũh Israel.

11. Mächã tiöë gnæh üffé. Som mätai lafuhl som mätai söhüng bihsi bãiũh hæröghæh siël hembéa ol reyno haléang hiϕhl Abraham, Isaac, Iacob.

12. Kiniohm tã reyno hæröghæh tschiägëni hæröghæh käwãl ol tiuk hättöhm, gnällæ hæröghæh giium goy kä-nãpë.

13. Ęniãh Iesus gnæh ten ömiãh mitieitiaga, Tiũ ten nih me, me som rüetö wahtschi öhtë læth. Næh hæh lohm ânæh læth läpãh'n ähä.

14. Ěniäh Iesus siël ten nih Petrus, hæroh gië ngahne næh tuh tă pomsæh.

15. Iesus taiò tey næh, pomsæh tiū. Ānæh siòckleri servir ten ānæh.

16. Ol būiüë bāiüh læth omsõëmě ten Iesus bihsi bāiüh tuh ta iwi. Iesus gnæh læth tschiägěni næh hallapah ehionm tă tōmri, rio lënděsi tumuh ānæh læth wi lāpāh'n āhă.

17. Wahtschi læth rock aléōhlā propheta Iesaias; ānæh læth gnæh: Hacklāfoh'n tiōoy ānæh ānæh læth ockback, tănōě tiōoy ānæh læth ũghæh.

18. Iesus héo bihsi bāiüh hīōhl ānæh, gnéang rüen lä ānæh gamalæh.

19. Siël ten ānæh heang escriba gnæh ten ānæh: rabbi me tiū rück tiöë hio siël hīōhl me.

20. Gnæh Iesus ten ānæh: Am serwāl hembéa ol anuhle, lāgātā haléang riēchně seitschōari hembéa ol hēngān; mächā goənti bāiüh hæet tiamàng tiuk siane goy næh.

21. Rī io bāiüh ta discipulos Iesus gnæh ten ānæh: Őmiäh! hio ũrěh tiū ällōhlä tiētī'n tiöë, ěniäh sōātrī.

22. Iesus gnæh ānæh: Lackte, me siël hīōhl'n tiöë, kāmāpāh öhtě ällōhlä kāmāpāh hīüntī næh.

23. Ěniäh Iesus ansiāng tiong. Discipulos ānæh ansiāng hīōhl ānæh.

24. Hæroh, hays ta göāng rück, gamalæh sahūng, goy gamalæh kābsägōy tiong. Mächā Iesus itēach.

25. Discipulos siël ten Iesus händühnlě gnæh ānæh: Őmiäh! ũghæh iay tiōoy, tiōoy gnochne.

26. Iesus gnæh ānæh; münbehtschī seiang bāiüh üffé, tiōan bahāh? Ěniäh Iesus siöächā gnéang ten hay ten gamalæh, hülāhtschi læth ngiām.

27. Bāiüh læth maravilhados gnæh: Hay gamalæh wi gnéang næh, ānæh tiin bāiüh?

28. Ěniāh Iesus siěl la ānæh gamalæh tiöachně ol matai ta Gergesenos. Mōtněri ānæh ā baiūh tuh ta iwi, næh baiūh siěl som anuhle kamapāh læth bihsi gesto, riö baiūh bahāh itōæ næh kaié.

29. Hæroh, tuh ta iwi næh baiūh ötiōū karūsīně læth gnæh : göenti Gnallæh Iesus ! tian bowi tiöoy hiöhl'n me. (Næh) læth uréh tiöngbönōhně tiöoy me læth rück gā ?

30. Mächā, hoy ta anæh karūwā mömtōhmě not læth ungoek.

31. Ěniāh næh bihsi iwi itschéitschěrī gnæh ten Iesus; me iana hio tshiägēnī tiöoy, me (hæt) aléöhla tiöoy rěchně ol mömtōhmě not.

32. Opsiöp Iesus : Öhtě rěchně. Ěniāh iwi tiū som baiūh rěchně ol mömtōhmě not. Hæroh mömtōhmě not omtōhm fungsi ol gamalæ gnochne ol rack.

33. Öphiop not baiūh læth bāhāh loh, siěl ten tiuk nih, tian læth ten tūh tā iwi baiūh, tian læth ten not næh ömtōhm mangéo baiūh.

34. Hæroh, baiūh ömtōhm siěl mötněri Iesus, seiong-hantgnæh ānæh tiū som mätai ānæh.

CHAP. 9.

1. Ěniāh Iesus ansiāng tiöng sōātri ānæh siěl ten tiuk nih ānæh.

2. Hæroh, baiūh omsöēmě teng ānæh hængla hæt göang tumuh lam ānæh ta goy hætfatock. Iesus héo seiang tā baiūh næh, gnæh teng baiūh tumuh, wat me bāhāh göēnti'n tiöě, pòtsi'n me læth lägnětöen.

3. Hæroh, baiūh escribos gnæh ol äntmötě ānæh. Næh baiūh tayngne Gnallæh.

4. Iesus ächā mötätourī ānæh gnæh teng ānæh. Üffé tiöan wahtschi hallapah mötätourī ol äntmötě'n üffé ?

5. Tian pétri? pòtsi'n me læth lægnētōēn gnæh pétri gā? Siöächä itōä'n me gnæh pétri gā?

6. Mächā, ròch goenti bäiüh lægnētōēn tōtsi teng bäiüh ol wiēnī mātai üffé ächā gnæh Iesus teng hængla hæst gōang tümüh: siöächä üghæh hætfatock'n me siel teng nih me.

7. Tümüh siöächä tiū ten nih næh.

8. Næh héo mömtōhmē bäiüh læth maravilados; wahtschi kärūwä göäng læth iay teng bäiüh Gnallæh gnæh ānæh läpäh.

9. Iesus pétri itōæ héo héang bäiüh buiiē ol alfan-danga. Léang næh bäiüh Matthæus. Iesus gnæh ten ānæh: heinke siēl hīōhl'n tiöē. Matthæus siöächä siēl hīōhl ānæh.

10. Ęniäh Íesus büiiē ungoock ol nih Matthæus, næh hæh bihsi publicanos iu pòtsi bihsi rio bäiüh siēl teng nih büiiē ungoock hīōhl Iesus hīōhl discipulos ānæh.

11. Næh héo Pharisæos gnæh ten discipulos ānæh: Ōmiäh üffé tiōan ungoock hīōhl publicanos hiōhl iu tā pòtsi bäiüh?

12. Næh aléōhlä Iesus hīāngä, gnæh ten Pharisæos: Gōäng bäiüh hæst hatohle bäiüh duhn, mächā hacklafoh bäiüh öhtē bäiüh duhn.

13. Üffé tiū, kömsīōgäntī næh äléōhlä: Hantahp'n tiöē séiōnghinto, hæst häntahp tänælsē. Tiöē læth siēl iay läpäh mänōtētō ten iu tā pòtsi bäiüh, hæst ton héängēsī bäiüh.

14. Ęniäh siēl ten Iesus discipulos Iohannes, gnæh ten ānæh; Tiōan tiöoy tiōan pharisæos rolsi hæst ungoock? Discipulos'n me tiōan hæst wī wahtschi?

15. Opsiöp Iesus ten ānæh: Wi gámāno bäiüh hembéa næh hæh hīōhl ānæh hembéa gontiö næh hæh ungoock rénädēsī gā? Mächā gamānouri bäiüh hærōghæh tiū som ānæh næh hæh héau. Ęniäh ānæh hærōghæh hæst ungoock.

16. Băiuh hæt tälăp fom kănlôh hïohl möcktôhkê timăh, loy. Möcktôhkê loy tœcknê tă kănlôh, êniăh hăgrhœh pétri kărŭwă lâhò.

17. Băiuh hæt omtam tœack siang ol fom saiio ock măh, wahtschi iana wi tœack buxi, saiio ock măh tœcknê, tœack kómbôchălă, saiio ock măh ôhtê kăwâl. Măchă tœack siang ôhtê ontam ol timăh saiio ock măh wahtschi rôch tœmăl tœack tœmăl saiio kăchăt.

18. Iesus gnăh năhălôhlă ten discipulos Iohannes hăroh, siël ten ânăh héang băiuh ta omiăsesi, gnohlseri gnăh ten Iesus: Ômiăh! goănti ngahne'n tiöë lénhăh læth kăpăh, me siël tărôpêtê tey'n me lagoy ânăh, êniăh ânăh hărôghăh œ.

19. Iesus siöăchă siël hïohl năh băiuh discipulos ânăh kăchăt siël.

20. Hăroh som â sêméniehy læth tuh tă ishăuniy wah'ngahne siel iangteri ten ânăh, taiò fab kănlôh năh.

21. Năh ngahne læth môtătoury ol entmôtê năh: tiöë iana hio rôch taiò kănlôh ânăh bôg, tiöë hărôghăh lâpăh'n âhă.

22. Iesus gnéalteri, héo năh ngahne, gnăh: Răhs'n me, goănti'n tiöë, seiang me læth ũghăh iay me: năh hăh ngahne læth lâpăh'n âhă.

23. Êniăh Iesus siël ten nih ômiăh, héo băiuh hahéel héo mœmtôhmê băiuh orna kămăpăh.

24. Gnăh ten ânăh: holgneri, aryéllê hæt kăpăh iteăch. Băiuh itéi taălôohlă ânăh.

25. Mœmtôhmê băiuh tiu êniăh. Iesus siel ol nih, kăiàng tey aryéllê, êniăh aryéllê siockleri.

26. Iesus læth wi năh læth mangéo ten mătai ômtôhm.

27. Iesus tiu nih, pétri itœ, hăroh â băiuh pallé olmat siel iangteri ten ânăh, ôtiöü kărŭsînă gnăh: Goănti David, me sœmiônghăsiên ten tiöoy.

28. Iesus siel ol nih ěniāh, siel ten ānæh pællé olmat bāiūh, Iesus gnæh ten ānæh : tiöë rōck wī üffé héo, üffé rüëtö gā ? Opsiöp ānæh : Ömiāh, tiöoy rüëtö.

29. Ěniāh Iesus taiò olmat'n ānæh gnæh : Üffé som rüëtö wahtschi ohtě læth.

30. Olmat ānæh læth uffōa. Iesus ältéälä gnæh ten ānæh : Wat üffé mangéo næh ten bāiūh.

31. Mächā ānæh tiu mangéo ten tòmri bāiūh mätai næh.

32. Næh ā bāiūh tiū ěniāh hæroh bāiūh omsöëmě ten Iesus héang bāiūh tuh ta iwi, ānæh kächät læth hæt ächā ieneith.

33. Iwi læth tschiägěni ěniāh hæt ächā ieneith bāiūh itschéitshěri. Mōmtōhmě bāiūh læth maravilhados ānæh : Wahtschi üréh hæt læth hæroh ol mätai Israel.

34. Pharisæos gnæh : Ömiāh tā iwi læth iay gōang ten ānæh tschiägěni iwi.

35. Ěniāh Iesus itōæ, siel ten tòmri kārūwä ten tòmri mumbéhtschī tiuk nihri, tay bāiūh ol synagogas ānæh, mangéo evangelio ta reyno (haléang), wī läpāh'n āhä lëndēsī tuh lëndēsī hacklafoh bāiūh.

36. Iesus hæroh mæh bihsi bāiūh, læth iēngnätö ānæh. Ānæh læth hacklafoh læth gērūchnāsī som mæh hæt oht bāiūh öphiöp næh.

37. Gnæh Iesus ten discipulos ānæh. Bihsi iuang læth imong mumbéhtschī bāiūh oht, itkeit næh.

38. Seionghantgnæh üffé ömiāh tā hiiom hahiange bāiūh itkeit iuang næh.

CHAP. 10.

1. Ěniāh Iesus gnæh ten som ā discipulos næh heinke ten ānæh ; iay ten ānæh gōang tschiägěni iu ehioim tā tòmri, wī läpāh'n āhä lëndēsī tănöë, tuh bāiūh lëndēsī hacklafoh bāiūh.

2. Som ā apostolas léang næh: Simon Petrus, dau ānæh Andreas, göænti Zebedæus. Iacobus dau næh Iohannes.

3. Philippus, Bartholomæus, Thomas, publicano Matthæus, göænti Alpheus Iacobus, Lebbedæus rio léang Thaddæus.

4. Bāiūh Cana Simon; bāiūh Ischariot, oth Indas; ānæh læth ini Iesus ten bāiūh som hio sack næh.

5. Hahiang Iesus næh som ā bāiūh gnéang ten ānæh, gnæh: wat üffé itōæ káiè tā gentios, wat siël ol tiuk nihri tā Samaritanos.

6. Siël üffé ten müognäiën mæh nih Israel.

7. Siël üffé, tay bāiūh gnæh ten ānæh, læth héan reyno haléang.

8. Wī üffé läpāh'n āhā tūmūh, wī hæst iu tānoit tuh bāiūh, wi ëniachnälö kämāpāh, tschiägëni iwi. Næh göäng læth séionghetsi ten üffé, üffé kächāt seionghetsi läpāh ten bāiūh.

9. Wat üffé ūghæh ömtöhm, wat ūghæh hockrock, wat ūghæh omlom, wat ūghæh mas ol känloh üffé.

10. Wat üffé ūghæh saiio kōnpangä, wat öwiiätö lä-mäòck, wat öwiiätö tēnäblä, wat ūghæh sængana. Rīo bāiūh öhtë iay ungoock ten bāiūh gäleiën.

11. Üffé iana siël ol kärūwä, ol münbétschÿ tiuk nihri, mewiho üffé läpāh bāiūh gnällæ hembéa gā? hämah'n üffé, ëniāh moy'n üffé hīöhl ānæh ten hæh üffé tiū som tiuk næh.

12. Üffé iana siël ol nih, hætout läpāh ten bāiūh næh.

13—27. (These verses are wanting in the translation.)

28. Wat üffé bähāh tā bāiūh sack āhā hæst rock sack ehio. Bähāh'n üffé ta gnällæ róck ānæh wī kápāh āhā, wī kápāh kächāt ehio ol tiuk iwi.

29. A mumūh halau'n héang tack emhoy bāiūh iay

hæt gā? Tiētī üffé hæť ächā hæť goh ten mäťai himéang næh.

30. Tòmri engoiri üffé læth hārōh.

31. Wat üffé bāhāh üffé pétri läpāh tā bihsi mūmūh.

32. Mangéo léang'n tiöë ten bāiūh, siranæh bāiūh tiöë kächāt hærōghæh mangéo ten tiētī'n tiöë ol haléang.

33. Tiöë hæť ächā tiin bāiūh Iesus, wahtschi héang bāiūh iana gnæh ten bāiūh rīo, tiöë kächāt hærōghæh gnæh ten tiētī'n tiöë ol haléang hæť ächā'n tiöë tiin bāiūh ānæh.

34. Tiöë læth rück hahiāng homnohl ol wiēnī mäťai, wat üffé möťätourī hæť hahiānge homnohl, mächā hahiānge sāmēniö tiöë læth rück.

35. Tiöë læth rüch wi gesto göänti ngōhně ten tiētī næh, wi gesto göänti ngahne ten hamānghanti næh, wi gesto ngahne göäen ten gie'ngahne næh.

36. Bāiūh hembéa ol nih ta héang bāiūh hærōghæh tiong bōnōhně ānæh.

37. Tiētī næh ngōhně, ngahne pétri ta tiöë hāntāph bāiūh, hæť ròch hembéa hiūntī'n tiöë. Göänti næh ngōhně ngahne pétri ta tiöë hāntāph bāiūh hæť ròch hembéa hiūnti'n tiöë.

38. Hæt ūghæh gāo, næh hæť siēl iāngteri en tiöë bāiūh, hæť ròch hembéa hiūntī'n tiöë.

39. Bāiain æ bāiūh hærōghæh kápāh, hāntāph'n tiöë kápāh bāiūh hærōghæh æ.

40. Mewiho üffé bāiūh, mewiho'n tiöë. Mewiho'n tiöë bāiūh mewiho ānæh som læth hahiānge'n tiöë.

41. Mewiho propheta bāiūh, som propheta hærōghæh ūghæh hāiōāhā ta propheta. Héāngēsī läpāh bāiūh, mēwihō bāiūh, som héāngēsī bāiūh hærōghæh ūghæh hāiōāhā ta héāngēsī bāiūh.

42. Ānæh discipulo'n tiöë ächā bāiūh iana iay bem

himéang hassoi tă ráck tèn pétri münbéhtschī tă bāiūh næh, tiöë gnæh üffé rōch häiöähä hæröghæh iay ten anæh.

CHAP. 11.

1. Iesus ten discipulos ānæh læth gnéang næh älööhlä ěniāh ānæh pétri itōæ mangéo gnéang Gnallæh ol tiuk nihri mätai Iuda.

2. Öpähphächät hembéa Iohannes tòmri läpäh som wi Christus hīängě ěniāh hahīange ā bāiūh discipulos ānæh ten Iesus.

3. Hāmāh ānæh: Hæröghæh rück (Moses læth mangéo Messias) ānæh me gā?

4. Opsiöp Iesus ten ānæh gnæh. Söättri üffé, tian üffé læth hærōh, tian hiange, næh mangéo ten Iohannes.

5. Pallé olmat bāiūh hærōh, sūru bāiūh itōæ tānoit tuh bāiūh læth hæt iu, bāiūh malrohl hīängě, kāmāpäh ěni-áchnälö, teng böap læth mangéo evangelio.

6. (This verse is wanting in the translation.)

7. Ānæh tiū ěniāh, Iesus itschéitschērī ta Iohannes ten mömtöhmě bāiūh guæh; tion hærōh üffé læth siël ten tiüngait hæt'n tiuene? Hærōh hétwa tiöm tēngri tă hay üffé siël gǎ?

8. Tian hærōh læth siël üffé? hærōh bāiūh öwīātö niū kǎnlōn üffé siël gā? hærōh niū kǎnlōh öwīātö bāiūh hembéa ol nihri tă rey.

9. Tian hærōh læth siël üffé? hærōh propheta gā? Ānmērī tiöë gnæh üffé, bihsi pétri kārūwǎ tă propheta bāiūh næh (Iohannes).

10. Læth attæt iä ānæh: Hærōh, tiöë hahīange ehi-om'n tiöë, ötmōreh ten me, ouwī kǎiö ten me.

11. Tiöé gnæh üffé rōch: tă tòmri bāiūh kaiōa ta ngahne, hæt lock himéang bāiūh pétri kārūwǎ ta Iohannes

Bautista, mächā, ol reyno haléang hembéa tă tòmri mün-
béhtschī bāiūh pétri kārūwā tă ānæh.

12. Som hæh Iohannes ten henlæhn

(The rest of the verse is wanting in the translation.)

13. Tomri prophetas livrosta Moses kächāt læth man-
géo tian hærøghæh rück ten tă Iohannes.

14. Üffé iana hïo rüëtö, ānæh næh Elias som gnæh
propheta hærøghæh rück.

15. Röch hīāngē nang tiāmāng bāiūh øhté hīāngē.

16. Mächā tian øhté gnæh'n tiöë rēnādēsī bāiūh ihta ?
Læth ānæh som biniē zagey nihri kiniohm næh ötiöü gnæh
ten gontiö næh.

17. Tiöy læth hahéil ten üffé mächā üffé hætschu ānhön ;
tiöoy læth gnæh iengnätö ten üffé, mächā üffé hætschu
güüm.

18. Iohannes læth rück, hæet ungoek hæet bem mächā
bāiūh ihta gnæh : Læth ānæh tuh tă iwi.

19. Goænti bāiūh læth siël ungoek, bem mächā bāiūh
itah gnæh : hærøh ; ānæh urohtschī ungoek bāiūh, ānæh
bomém, gontiö ta publicanos, tă iu tă pòtsi bāiūh. (The
last clause omitted.)

20. Eniāh Iesus iŧschéitschērī tayngne næh tiuk nihri,
ānæh læth wī gnállæ bihsi kārūwā maravilhas, bāiūh næh
tiuk nihri hæet læth läpāh. Gnæh Iesus.

21. Bähāh'n me Chorazin bähāh me Bēthsaida ! iana
læth siranæh kārūwā maravilhos öl Tyro ol Sidon, som
læth öl'n üffé, bāiūh Tyro, bāiūh Sidon læth iengnätö tă
pòtsi ānæh büiie öl fuigen, kömböächängē bönhöhü ta goy
ānæh.

22. Mächā gnæh'n tiöë ten üffé : Säckāme ta kārūwā
iuizo Tyro Sidon hærøghæh täiö tetschifock hæet wahtschī
kārūwā som tetschifock hærøghæh täiö üffé.

23. Capernaum me læth hoy tiønghälä ten haléang

mächā, me hæröghæh köténhēsī ten tiuk iwi. Öl'n me læth kārūwā maravilhas iana læth öl Sodom, næh tiuk nihri hémbéa ten henlæhn.

24. Mächā, gnæh'n tiöë ten üffé. Säckämë ta kārūwā iuizo hæst hæröghæh täiö (mätai Sodom) wahtschi kārūwā tetschifock hæröghæh täiö'n me.

25. Næh hæh ȳschéitschëri Iesus gnæh: Ömiäh tä haléang tä wiëni mätai tiëtī'n tiöë me hëntmöthängë næh (kārūwā läpäh) ten achahinto ten tulung hætsi bäiüh, mangéo næh ten bäiüh kiniohm tiöë züionghetsi ten me.

26. A'nmëri, tiëtī'n tiöë, wahtschi læth läpäh tälätouri me.

27. Tiëtī'n tiöë læth iay ten tiöë tiöähä, iöäng tä tömri. Bäiüh hæst ächā göænti (Gnallæh) tiëtī änäeh ächā änäeh. Bäiüh hæst ächā tiötī (ol haléang) himéang göænti ächā änäeh. Iana göænti hio mangéo anæh ten héang bäiüh, næh bäiüh röch ächā tiëtī (ol haléang).

28. Gäü bäiüh, anschiänhēsī tä lāngan bäiüh tä tömri siël ten tiöë, tiöë hio wī läpäh ten üffé.

29. Ockback üffé ingo'n tiöë kömsiögäntī tä tiöë wahtschi ehiohm üffé hæröghæh achnätö. Tiöë hæst tiöngto hæst hööh ol entmötë bäiüh.

30. Iugo'n tiöë mäniöy, lāngan'n tiöë rähio.

CHAP. 12.

1. Næh hæh säckäme tä sabbath itöæ Iesus sänäi hiiom tä trigo. Discipulos änäeh læth oiknë, itkeit iüäng tä trigo ungoek.

2. Næh héo Pharisæos gnæh ten Iesus: hæröth hæst öhtë wī sabbath säckäme næh wī discipulos me.

3. Gnæh Iesus ten änäeh: üffé hæst hænroh ga næh som wī David säckäme änäeh, læth oikne hiohl bäiüh gnéang næh ?

4. Siël ānæh ol nih Gnallæh læth ungoock hemlem tånælsē Gnallæh, næh hemlem hæet õhtē ungoock David, hæet õhtē ungoock bāiūh som siël hīõhl ānæh mächā sacerdots õhtē ungoock næh.

5. Üffé hæet hænroh ga ol livro tă Moses : sacerdots gālein säckāme tă sabbath ol nih Gnallæh, hæet wī hallapah.

6. Mächā tiöë gnæh üffé, næhn bāiūh pétri kārūwa tă nih Gnallæh.

7. Iana üffé ächā næh aléõhla : hantahp'n tiöë seionghento hæet hantahp tånælse ; üffé hæet læth gnæh tetschifock ten hæet hallapah wī bāiūh.

8. Göönti bāiūh læth õmiäh, kächät (õmiäh) tă sabbath.

9. Ēniäh tiū Iesus pétri itõæ siël ten syngagoga ānæh.

10. Hæroh, gnällæ séõka heang bāiūh heang tey hæet göäng. Pharissæos bāiain müiõä hiõhl Iesus hāmah ānæh : sabbath säckāme 'nduhn läpāh ga ?

11. Gnæh Iesus ten ānæh : himéaug tă bāiūh üffé, tiāmāng héang mæh, næh mæh iana goh ol anuhle säckāme tă sabbath, hæet hærõghæh ānæh käiang sintanghālā næh ?

12. Bāiūh hæet pétri läpah tă mæh ga ? Öhte wī lähāh sabbath säckāme.

13. Ēniäh gnæh Iesus ten héang tey hæet göäng bāiūh : hähkte tey'n me. Bāiūh hähkte tey, tey ānæh læth göäng som riio tey.

14. Ēniäh Pharissæos tiū som syngoga, mõtätourí tian wī sack Iesus.

15. Mächā, Iesus ächā tälätourí tă Pharissæos, tiū som tiuk næh. Kārūwä mömtõhmē bāiūh siël iangteri ānæh. Ānæh læth wī läpāh'n ähä tă tomri.

16. Ältéälä Iesus ten bāiūh hæet mangéo tiū ānæh.

17. Wahtschi læth rōch aléohlă tă propheta Iesaias, som gnæh.

18. Hæroh ânæh lohm'n tiöë som tiöë læth hæroh hio. Ânæh wī ræhs éhiom'n tiöë. Tiöé hio wī siel la goy ânæh ehioim'n tiöë. Ânæh hæröghæh mangéo iniko ten gentios.

19. Hæt hæröghæh ânæh müiöä, hæt hæröghæh ätiöü kärüsine, hæt hæröghæh hiängë bäiüh léangtëy tă ânæh ol käiié sänai nihri.

20. Ânæh hæt hæröghæh ochné hetwa lapéu ; hæt tial hattoing bälädéu ânæh hæt hæröghæh bómhïopvänga. teng hæh ânæh hæröghæh änochnäien ol iuixo.

21. Gentios hæröghæh seiang léang ânæh.

22. Ēniah bäiüh omsöemé ten Iesus héang bäiüh tuh tă iwi. Læth ânæh palléolmat, læth kächät hæt ächä iëneith bäiüh næh læth itscheitschëri læth hæroh.

23. Mömtöhmé bäiüh ömtöhm læth maravilhados gnæh : ânæh göänti. David hæt rōch ga ?

24. Næh hiängë Pharisæos gnæh : Beelzebub ömiäth tă iwi læth iay göäng ten ânæh, tschiägëni iwi.

25. Ächä Iesus mötätourī tă ânæh, gnæh ten ânæh ; reyno tă tömri, iana læth malang ol'n tiuk nihri, nih tă tömri iana læth malang ol'n næh hæt rōch hembéa.

26. Wahtschi, iana héang iwi tschiägëni rio næh læth malang ol'n neh hæt rōch ga ? reyno næh hæt rōch hembéa.

27. Iana tiöë üghæh göäng tă Beelzebub tschiägëni iwi, tiin éhiom iay göäng tschiägëni iwi, teng kiniohm üffé. Ânæh hæröghæh iulgar üffé.

28. Mächä iana ehioim Gnallæh wī rōch'n tiöë tschiägëni iwi, reyno Gnallæh leath siël ten üffé.

29. Mächä, héang ioang siël ol nih tă göäng bäiüh, hähiöä tiöähä tă ânæh rōch ga ? Öhtë ânæh üreh enlän göäng bäiüh, ëniäh rōch hähiöä tiöähä nih ânæh.

30. Hæt opsiapto ten tiöë bäiüh kélächlērī ten tiöë : hæt humuhle hīōhl'n tiöë bäiüh gēruchnäsī.

31. Tiöë gnæh üffé potsī tā tomri, hallapah aléōhlä tā tomri hærōghæh lägnētōēn ten bäiüh. Mächā, iana bäiüh tayngnē (gnæh hallapah) ehiōm tā Gnallæh hæt hærōghæh lägnētōēn.

32. Iana héang iōang gnæh hallapah tā göēn bäiüh, hærōghæh lägnētōēn, mächā, iana heang iōang gnæh hallapah tā ehiōm Gnallæh, hæt hærōghæh lägnētōēn ten ānæh ol wiēnī mätai, hæt lägnētōēn ānæh læth kápāh ēniāh.

33. Iana üffé appep läpāh unīga, hærōghæh lock läpāh iüāng : iana appep hallapah unīga, hallapah iüāng hærōghæh lock. Ächā unīga öhtē hærōh iüāng næh.

34. Kææt bait bäiüh üffé, hallapah hembéa üffé läpāh gnæh rōch gä ? tian mötätourī ehiōm, næh gnæh olfang.

35. Läpāh tiöähä ol entmötē'n ānæh tiāmang läpāh bäiüh, itscheitschērī läpāh, hallapah ol entmötē'n ānæh tömäl hallapah bäiüh, itscheitschērī hallapah.

36. Mächā gnæh'n tiöë ten üffé : säckāme tā kärūwä inizo bäiüh öhtē gnæh tiōan læth itscheitschērī hallapah aléōhlä ömtōhm, som ānæh læth gnæh.

37. Me læth gnæh läpāh aléōhlä hærōghæh wī me hembéa ol haléang, som héängēsī bäiüh ; me læth gnæh hallapah aléōhlä hærōghæh köténhēsī me ten tiuk iwi.

38. Ēniāh bäiüh tā escribos ta Pharisæos opsiöp gnæh teng Iesus : Rabbi, tiöoy hærōh nāngē tā me.

39. Iesus opsiöp gnæh : ngönhērī hallapah bäiüh næh hio nāngēmät, ānæh hæt hærōghæh nāngēmät rio som māngē tā propheta Ionas.

40. Ionas, som læth hembéa lüē singkam lüē rām ol wiang tā boang, wahtschi göāng bäiüh hærōghæh hembéa lüē singkam lüē rām ol mätai.

41. Bäiüh Ninive hærōghæh siël säckāme tā kärūwä

iuize séoka hīōhl næh bāiūh, gnæh ānæh hallapah. Bāiūh Ninive hīāngē alēōhlā tā propheta Ionas, læth iēngnātō tā potsi ānæh. Hæroh, næh oht pétri kārūwā bāiūh tā Ionas.

42. Säckāme tā kārūwā iuiza, reyna tā mätai lāghnā hærōghæh séoka hīōhl næh bāiūh, gnæh ānæh hallapah. Næh reyna læth siēl som mätai bihsi hoy hīāngē lāpāh achahinto alēōhlā tā rey Salomon, hæroh, næh oht pétri kārūwā bāiūh tā Salomon.

43. In ehioṃ som héang bāiūh tiū ēniāh, itōe ol tiuk toniæh, hio achnātō, hæst rōch.

44. Ēniāh iu ehioṃ gnæh : hio'n tiōē sōātrī ten nih'n tiōē, som næh tiōē læth tiū. Ānæh siēl bāiain næh hæst aholl, bāiain næh ifāh lāpāh māiāl.

45. Ēniāh iu ehioṃ sōātrī omsōēmē hīōhl næh isait ehioṃri pétri hallapah tā næh. Ehioṃri rück hembéa gnällæ, ēniāh næh bāiūh læth pétri hallapah tā ūrēh. Wahtschi hærōghæh læth ten næh mömtōhmē hallapah bāiūh.

46. Iesus wahtschi itscheitschērī ten mömtōhmē bāiūh, hæroh, hamangnanti hīōhl ngōhnē nihti ānæh sēoka ockziock nih, hio itscheitschērī ten ānæh.

47. Ēniāh héang bāiūh gnæh ten ānæh : hæroh, hamangnanti ngōhnē nihti'n mo sēoka ockzhiock nih, hio itscheitschērī ten me.

48. Opsiōp Iesus ten bāiūh, som mangéo næh teng ānæh : tiin bāiūh hamangnanti'n tiōē ? tiin bāiūh ngōhnē nihti'n tiōē ?

49. Ēniāh tārōpēsī tey lāytiōhm discipulos ānæh, gnæh : gēnġ. næh bāiūh hamangnanti, ngōhnē nihti'n iioē.

29. Tana héang bāiūh wī tālātourī ta tiētī'n tiōē ol hāhīōā tiēranæh bāiūh ngōhnē nihti'n tiōē, ngohne nihti'n gōāng bāiūznanti'n tiōē.

CHAP. 13.

1. Næh säckāme Iesus tiū som nih būiē mēsehō gama-læh.

2. Bihsi mōmtōhmē bāiūh siēl ten ānæh. Ānæh an-siāng rūen būiē ol næh, mōmtōhmē bāiūh séōka mēsehō gāmälæh.

3. Iesus itscheitschērī bihsi parabolos gnæh ten ānæh : hærōh ! bāiūh māmē hiiam siēl bomiong.

4. Anæh bomiong, mōmtōhmē tā ongiūäng goh ten káiē, ėniāh seitschōari læth rück ungoek lock næth.

5. Rio mōmtōhmē tā ongiūäng goh ten mätai mangæh, næh hæet goh tiéiau ol mätai, hülähtschi lock.

6. Mächā, räckhæng rück ėniāh, næh læth iuhmle, hoet lock iē ol mätai læth toniæh.

7. Rio mōmtōhmē tā ongiūäng goh ol mätai lock hat, nat séiōā, ongiūäng paniop.

8. Rio mōmtōhmē tā ongiūäng goh ol läpāh mätai, lock iūäng tånæh nag siōa, lüē nag siōa, lüē som siōā pétri tā næh som læth bomiong.

9. Rōch hīängē nang tiāmāng bāiūh, ohtē hīängē.

10. Ēniāh discipulos siēl ten Iesus gnæh ten ānæh : me tiōan itscheitschērī parabolos ten mōmtōhmē bāiūh ?

11. Opsiōp Iesus gnæh ten ānæh : læth iay ten üffē roch āchā hēntmōthängē aléōhlā tā reyno haléang mächā ten bāiūh næh hæet læth iay næh roch.

12. Ten tiāmāng bāiūh hærōghæh iay tiāmāng kärūwā tiōāhā. Som hæet tiāmāng bāiūh hærōghæh ūghæh kächat næt münbehtschī som tiāmāng ānæh.

13. Wahtschi gnæh'n tiōē ten næh bāiūh parabolos. Héō tiāmāng olmat næh bāiūh hæet héō, hīänge tiāmāng nang ānæh hæet hīängē, ānæh hæet āchā.

14. Wahtschi næh bāiūh wī roch aléōhlā tā propheta Iesaias som gnæh : nang'n üffē hærōghæh hīängē, mächā,

üffé hæť hæröghæh dombäck ; olmat'n üffé hæť hæröghæh ächä.

15. Ehiom tä mömtöhmě bäiüh næh læth ingmein, nang'n änäeh hallapah hīāngē, olmat'n änäeh ytēāhlē. Wahtschi, olmat'n änäeh hæť hæröghæh héo, nang'n anæh hæť hæröghæh hīāngē, ehiom änäeh hæť hæröghæh achahinto, anæh hæť hæröghæh iēngnätö potsi änäeh ; tiöě hæť hæröghæh ūghæh iay ten āuæh.

16. Mächä, ræhs'n üffé, olmat'n üffé héo nang'n üffé hīāngē.

17. Tiöě gnæh üffé rock : bihsi prophetas, bihsi läpäh hæresi bäiäh læth hæťout héo næh som üffé héo ; änäeh hæť læth héo, læth hæťout änäeh hīāngē næh som üffé hīāngē, änäeh hæť læth hīāngē.

18. Hīāng'n üffé lēnhæh næh parabola tä bäiüh māmě hiom.

19. Iana héang bäiüh hīāngē aléöhlä tä reyno haléang, hæť dombäck næh, iwi rüek étöhlē næh aléöhlä som læth bomiong ol entmötē tä næh bäiüh. Siranæh bäiüh læth som ongiüäng bomiong ol käie.

20. Héang bäiüh hīāngē aléöhlä tä reyno haléang hülätschī ræhs rüetö næh.

21. Mächä, aléöhlä hæť loek iiě ol entmötē änäeh, änäeh hæť rock bäiüh. Änäeh rüetö næh aléöhlä ächä riio bäiüh iana tiöngböñöhmě änäeh, iana müiioä hīöhl änäeh, hülätschī, änäeh müognäien seiang. Siranæh bäiüh læth som ongiüäng bomiong ol mangæh.

22. Iana héang bäiüh hīāngē aléöhlä tä reyno haléang, iēngnätö möťätouri gäu, wī tiämāng tiöähä hallapah éohæhhæto, som loek tä kärüwä tiöähä, wī änäeh * * * næh aléöhlä. Änäeh hæť loek iüäng. Siranæh bäiüh læth som ongiüäng bomiong ol mäťai loek nat.

23. Héang bäiüh hīāngē aléöhlä tä reyno haléang, iana

domback næh lock iüang, siranæh bäiüh læth som ongiüäng bomiong ol läpah mätai. Wahtschi héang bäiüh lock iüäng tänæh nay siöa, rio lüë nay siöa, rio lüë somsiöa.

24. Iesus itscheitschëř ten änæh rio parabolæ gnæh : reyno haléang læth som héang bäiüh, som læth bomiong läpah trigo ol hiiom äæh.

25. Mächä, bäiüh itéach næh hæh bäiüh gesto ten änæh rück, bomiong holbäl sänai trigo, ëniäh tiü.

26. Trigo séiöä lock iüäng holbäl séiöä hiöhl næh.

27. Ëniäh lohm siël ten ömiäh, gnæh : ömiäh läpah trigo ol hiiom'n me, me hæet bomiong ga ? som tiü næh holbäl ?

28. Gnæh ömiäh : bäiüh gesto ten tiöë læth bomiong næh lohm gnæh : hio'n me ga, tiöoy siël ulpal næh.

29. Gnæh ömiäh, wat ulpal hæet ëtöhlëë trigo hiöhl holbäl.

30. Lakté, öntë séiöä holbäl hiöhl trigo ten hæh itkeit iüäng, næh hæh tiöë hiiö, gnéang ten bäiüh itkeit iüäng. Ëtöhlëë ürëh holbal wi bomahk tä næh ol bäläh. Ëniäh tömäl üffé trigo ol nih'n tiöë.

31. Rio parabola gnæh Iesus ten änæh : læth reyno haléang som groa de mustarda, héang bäiüh læth bomiong næh ol hiiom änæh.

32. Næh mustarda læth pétri münbéhtschī tä tömri ongiüäng, mächä, læth séiöä ëniäh næh pétri kärüwä tä tomri ansüen, læth som ünigä, lägätä haléang rïëchnë seitschoari siël wi hëngän ol back næh.

33. Gnæh Iesus ten änæh riio parabola læth reyno haléang som formento üghæh næh héang ngahne haiuhlte næh hïöhl lüë hänfüëtë piniom tä trigo : wahtschi næh ömtöhm læth haiut.

34. Næh tomri parabolæ gnæh Iesus ten mömtöhmë bäiüh, hæet parabolæ rio aléöhlä hæet gnæh ten änæh.

35. Wahtschi læth rōch alēōhlā som propheta læth gnæh : hio'n tiōē uffōa olfang'n tiōē, gnæh parabolās, hio mangéo næh som læth (h) ěntmōthange ūrēh tā hæh som læth kăiōā wiēnī mătai.

36. Ěniāh Iesus iānge mōmtōhmē băiūh, sōātrī ten nih : discipulos ānæh siēl ten ānæh gnæh : mangéo me ten tiōoy tian næh parabola ta holbāl ol hiiom.

37. Opsiōp Iesus gnæh ten ānæh : băiūh som bomiong lăpāh trigo, ānæh gōænti băiūh.

38. Hiiom wiēnī mătai, lăpāh ongiūāng kiniohm tā reyno haléang, holbāl hallapah băiūh.

39. Băiūh som bomiong ānæh iwi. Hæh itkeit iūāng, hæh wiēnī mătai hærōghæh kăpāh, băiūh itkeit iūāng, ehioMRI hăhiāngē tā Gnallæh.

40. Som băiūh ulpal holbāl ěntōing næh ol bălāh wahtschi hærōghæh læth ten hæh wiēnī mătai kăpāh.

41. Gōæn băiūh hærōghæh hahiange ehioMRI ānæh, ānæh hærōghæh hamuhle hallapah wi băiūh tā tomri som hembéa ol reyno ānæh.

42. Hærōghæh ěntōing ānæh ol balah, gnallæ hærōghæh giūūm, hærōghæh goy kănăpě.

43. Næh hæh héangēsī lăpāh hăiūh hærōghæh rayn som hæng, ol reyno tā tiēti ānæh. Rōch hīāngē nang tiāmāng băiūh ōhtě hīāngē.

44. Reyno haléang læth som tiōāhā (h) ěntmōthange ol mătai, héang băiūh læth băiain næh, hæt mangéo băiūh riio, măchā ræhs'n ānæh tiū, ini tiōāhā ānæh ōmtōhm, halau'n næh mătai.

45. Læth kăchăt reyno haléang som băiūh hio halau'n lăpāh perolas.

46. Ěnæh héo héang bihsi lăpāh perola tiū, ini tiōāhā ānæh ta tomri, halau'n næh.

47. Læth kăchăt reyno haléang som won, băiūh kăwāl ol gamalæh hăwōn lëndēsī kah.

48. Mächā. Wōn læth bus ěniāh bāiūh utiō nēh ten fab mātai, būiē hērōh lāpāh kah, tōmāl nēh, hallapah kah kāwāl.

49. Wahtschi hērōghæh læth sackāme kăpāh wiēnī mātai. Ehiom habīāngē tā Gnallæh hērōghæh siēl iōange hallapah bāiūh tā héāngēsī lāpāh bāiūh.

50. Hērōghæh kāwāl hallapah bāiūh ol bāiūh ol bālāh gnāllæ giūm, goy kănāpě.

51. Ěniāh Iesus hāmah discipulos ānæh: üffé læth domback ga nēh aléōhlā? ānæh öpsiöp āā ömiāh.

52. Gnæh Iesus: (Remainder of text wanting.)

53. Iesus læth gnæh nēh parobolas ěniāh, tiū som tiuk nēh.

54. Siēl ol mātai som lock ānæh, tay ol synagogas ānæh. Bāiūh læth maravilhadōs gnæh: som tiu rück ten ānæh wahtschi kărūwā achahinto, wahtschi kărūwā gōāng.

55. Ānæh gōæn bāiūh māmě nih hæt ga? léaug hamangnanti ānæh Maria hæt ga? léangri tā ngōhně nihti ānæh, Iacob, Ioses, Simon, Iudas hæt ga?

56. Tomri ngahne nihti ānæh hiōhl tiōoy hæt hembéa ga? som tiū rück ten ānæh nēh tōmri?

57. Wahtschi nēh bāiūh læth raglěto ten ānæh. Mächā, Iesus gnæh ten ānæh: tā tōmri tiuk, ol mātai som lock ānæh, ol nih ānæh, propheta mūnbéhtschī goy bāiūh.

58. Iesus gnāllæh hæt wī bihsi maravilhas, bāiūh ihta hæt rūětō.

CHAP. 14.

1. Nēh hæh rey Herodes læth hīānge aléōhlā tā Iesus.

2. Herodes gnæh ten lohm ānæh: næh bāiūh Iohannes Baptista. Læth ānæh ěniāchnāto som kāmāpāh, wi ten hæh siranæh kărūwā maravilhas.

3. Hiachneto ten Herodias ngahne ta Philippus hiōhl-

héwa ānæh Herodes læth katia Iohannes ältöel öpāphächät ānæh.

4. Iabannes læth gnæh ten Herodes: wat me müllö hīōhl ngahne ta hīōhlhéwa'n me.

5. Herodes hætout wī ānæh kăpāh, măchā bāhāh tă bāiūh Iuda, som rūētö Iohannes læth propheta.

6. Măchā Herodes wī mönpōhkē säckāme kăiōă ānæh, goenti ngahne tă Herodias ānhōn Herodes hæroh næh, læth ræhs.

7. Gnæh iuramento itscheitschēri ten arīéllē: gnæh's me tain hio, tiöē iay'n me tă tōmri.

8. Arīéllē hamah tiētī ngahue næh, ěniāh gnæh teu Herodes. Iay me ten tiöē ol gērāhă goy tă Iohannes Baptista.

9. Næh hīāngě Herodes læth iēngnătö, măchā, hīōhl ānæh ungoek mönpōhkē bāiūh læth hiāngě iuramento som læth ānæh gnæh ten arīéllē ānæh môtätourī, gnéang iay ten arīéllē goy tă Iohannes.

10. Hahīāngě lohm, gnéang ölchöel goy tă Iohannes ol nih ānæh læth öpāphächät.

11. Lohm wī wahtschi, ũghæh goy næh ol gērāhă, iay næh ten arīéllē; arīéllē ũghæh næh ten tiētī ngahne næh.

12. ěniāh discipulos tă Iohannes siēl ũghæh āhă kămăpāh ānæh allohla næh, ěniāh siēl mangéo næh ten Iesus.

13. Iesus næh hīānge ěniāh, ansiāng tiong, tiū som tiuk næh siēl ol tiüngăit hæ't'n tiüēně, hembéa ananheri. Bāiūh næh hīāngě, siēl iangteri ānæh som tiuk nihri.

14. ěniāh Iesus siēl hæroh bihsi mömtōhmě bāiūh somiōnghăsīēn ten ānæh, wī läpāh'n āhă tūmūh ānæh.

46. 5. Ol būiüē siēl ten Iesus discipulos ānæh, gnæh næh ānæh ta iüngăit hæ't'n tiüēně, hæroh, rück hättōhm, gnæh'n

47. Læst bāiūh tiū, siēl ten tiuk nihri, halau'n tă ungoek. ol gamalæh hà

16. Gnæh Iesus ten discipulos hat ðhtě tiū ānæh üffé iay ungoock ten ānæh. Discipulos gnæh.

17. Oht tănæh mölehälě lärōhmě, ā kah, pétri hæet oht.

18. Gnæh Iesus. Ughæh næh ten tiöě.

19. Ěniāh gnéang Iesus ten mömtōhmě bāiūh, būiě lagoy ānsüēn, ěniāh ānæh ūghæh tănæh mölchälě, ā kah, tiāl olmāt ten haléang, züiōnghětsī, ōchně mölchälě, iay næh ten discipulos ānæh, discipulos utāga næh ten möm-tōhmě bāiūh.

20. Bāiūh ömtōhm ungoock læth bāhai ěniāh, tōmāl ānæh pétri möcktōkěle, næh læth som a baiāh.

21. Mächā, læth ungoock bāiūh tănæh som ruktay nghōně, mächā, bāiūh ngahne, kiniohm hæet læth hārōh.

22. Ěniāh Iesus hio iāängě mömtōhmě bāiūh gnéang discipulos ānæh hülātschi ansiāng tiōng ötmōreh rūēn la ānæh.

23. Iesus læth iāänge mömtōhmě bāiūh ěniāh, ānæh ananheri sian haniūēn, itscheitschěrī Gnallæh subhængrié anæh gnällæ læth ohiau.

24. Næh hæh tiōng rück ömiüēngě gamalæh, kōm-hōngrī tā goy gāmälæh, hay hagoang mötněrī ten ānæh.

25. Mächā ol * * * Iesus itōæ la goy gamalæh, siěl ten tiōng.

26. Discipulos héo ānæh, læth bāhāh, gnæh: siěl ehiohm, bāhāh ötiöü kārūsīně.

27. Hülātschi Iesus itschēitschěrī ten ānæh, gnæh wat bāhāh, ræho'n üffé, tiöě Iesus.

28. Opsiöp Petrus, gnæh ten ānæh: ömiāh, iana me siěl, gnæh'n me tiöě siěl ten me la goy rack.

29. Gnæh Iesus ten ānæh heinke. Petrus tiöächně som tiōng, itōæ la goy rack mötněrī Iesus.

30. Mächā, ānæh héo hay hagoang læth bāhāh hio

longsi olēnlōū, ōtiōū kārūsīnē gnæh : ōmiāh ūghæh iay ten tiōē.

31. Hūlātschī Iesus hāhkte tey, kăiāng ānæh gnæh ten ānæh : mūnbétschī seiang bāiūh me, tiōan hat rūētō ?

32. Ēniāh ānæh ansiāng tiong, hay kăpāh.

33. Bāiūh ol tiong siēl ten Iesus gnohlseri, gnæh ānmērī, me gōænti Gnallæh.

34. Bāiūh rūen la ānæh siēl ol mătai Genezareth.

35. Bāiūh Genezareth hio ānæh hahānge ten tiuk nihri mătai, ōmtōhm ūghæh ten Iesus lēndēsī tūmūh.

36. Seionghantgnæh ānæh, taiō fab kănlōh ānæh, taiō næh bāiūh tă tōmri læth lăpāh'n āhă.

CHAP. 15.

1. Pharisæos, escribos, som Ierusalem, siēl ten Iesus, gnæh ten ānæh.

2. Discipulos'n me, tiōan hæt wī næh som læth gnéang tă fomdesi bāiūh ? ānæh ungoek ūrēh hæt küleick tă tegri.

3. Opsiöp Iesus gnæh ten ānæh : üffé tiōan hæt wī gnéang Gnallæh wī rōch gnéang üffé.

4. Gnallæh læth gnéang : me ōhtē hântahp tiētī ngōhnē ngahne'n me. Bāiūh, som gnæh hallapah ten tiētī næh, ōhtē kăpāh.

5. Măchā : üffé tay bāiūh wahtschi : iana héang bāiūh gnæh ten tiētī næh : hæt rōch'n tiōē iay ten me næh som me hio, tiōē iay næh tănælsē ten Gnallæh siranæh bāiūh wī lăpāh.

6. Wahtschi üffé wī bāiūh hæt hântahp tiētī næh wahtschi gnéang üffé wī hæt rōch gnéang Gnallæh.

7. Kūsauhētsī bāiūh üffé. Ānmērī taio aléōhlă sem læth gnæh propheta Iesaias tă üffé.

8. Gnallæh gnæh wahtschi : næh mōmtōhmē bāiūh

iël ten tiöë hiöhl olfang änæh züiõnghëtsi ten tiöë hiöhl mänõën änæh, mëchä, ehiom änæh læth hoy som tiöë (hæt hantahp'n tiöë.)

9. (This verse omitted in the MS.)

10. Ęniäh Iesus gnæh ten mömtöhmë bäiüh heinke, hiång'n üffé domback'n üffé næh som gnæh'n tiöë.

11. Næh som siël ol olfang, hæw wi iu bäiüh mëchä, næh som tiü som olfang wi iu bäiüh.

12. Ęniäh discipulos Iesus siël ten änæh, gnæh : Pharisæos hiångë næh aléöhlä læth ragleto me hæw ächä ga ?

13. Opsiöp Iesus gnæh : ünigä tä tömri som tiëti'n tiöë ol haléang hæw læth äppëp hæröghæh älpahlë.

14. Iagne üffé Pharisæos. Änæh læth palléolmat, omsiok tiägä tä kaié ten palléolmat bäiüh. Mëchä, iana héang palléolmat bäiüh omsiok tiägä tä kaié ten rio palléolmat bäiüh næh bäiüh goh ol anuhle.

15. Petrus gnæh ten Iesus : ömiäh wi tiüngait næh aléöhlä ten tiöoy.

16. Opsiöp Iesus ten änæh : üffé këchät hæw ächähintoga ?

17. Tömri siël ol olfang siël ol wiang, ëniäh tiu iana bäiüh ishäu ; næh üffé hæw ächä ga ?

18. Mëchä, næh som tiu som olfang, læth lock ol ehiom, næh wi iü bäiüh.

19. Ehiom tä bäiüh wi lock hallapah mötätourí, huri, ngöhnherí, hagonheri, haiuhl, ingossenti, hallapah aléöhlä.

20. Næh tömri wi iü bäiüh. Mëchä ungoock hæw kuleick tä teyri, hæw wi iü bäiüh.

21. Ęniäh Iesus tiü som tiuk næh siël ten mëtai Tyro Sidon.

22. Hæroh, ngahne mëtai Cana siël iangteri änæh ötioü kärüsínë, gnæh : ömiäh göæn David, sömiõnghäsiën ten tiöë. Göænti ngahne'n tiöë bihsi tiacktifock ta iwi.

23. Iesus hæet opsiöp ten ānæh : mächā, discipulos siël ten Iesus, seionghantgnæh ānæh gnæh : ũghæh iay me ten næh ngāhně ānæh ötiöü karusine iangteri tiöoy.

24. Opsiöp Iesus tiöë læth hahiängě ten müögnäiën mæh som nih Israel, hæet ten bäiüh rio.

25. Mächā, ngahně siël ten ānæh gnohlseri gnæh ; ömiäh ũghæh iay ten tiöë.

26. Opsiöp Iesus gnæh ten ānæh : wat ũghæh läröhme tä kiniohm, kämäl næh ten am.

27. Ngahne gnæh : ānmērī ömiäh : mächā, am kächāt ungoock möcktokēle som goh lāgätā gerähä tä ömiäh næh.

28. Ęniäh opsiöp Iesus gnæh : oh ngāhně, me kärüwä seiang bäiüh, næh somhio'n me öhtě, læth ten me. Næh hæh göænti ngāhne ānæh læth läpäh'n ol āhä.

29. Ęniäh Iesus tiü som gnällæ, pétri itöæ siël ten gämälæh mätai Gallilæa, sian häniüën, büiie gnällæ.

30. Bihsi bäiüh siël ten ānæh, omsöömě süru, palléolmat, hængla hæet göäng, rio lëndesi tänöě tuh bäiüh ten lagri Iesus ; Iesus wi ānæh läpäh'n āhä.

31. Hæt ächā iēneith bäiüh gnæh, hængla hæet göäng bäiüh læth göäng, süru itöæ, palléolmat hæroh, næh héo mömtöhmě bäiüh læth maravilhados, gnæh läpäh Gnallæh Israel.

32. Ęniäh Iesus gnæh heinke discipulos ānæh, gnæh : tiöë sömiönghäsiën ten næh mömtöhmě bäiüh, ten hæh læth lüë ram ānæh hembéa hÿöhl'n tiöë ānæh hæet oht tä ungoock. Ąnæh hæet læth gäu, hæet kápäh ol käie, tiöë hætschu iäängě ānæh hæet ungoock öhtě ũreh ungoock.

33. Discipulos opsiöp ten Iesus : Næh tiungäit hat'n tiüēně. Tian wi tiöoy bäiain läröhmě som bög wi bähäi næh hurohtschi bäiüh.

34. Iesus gnæh ten ānæh : üffé amnang mönöhle lär-, öhmě oht ? Discipulos gnæh : isait mönöhle läröhmě nunbehtschēle kah oht.

35. Gnæh Iesus ten báiuh būië ol mätai.

36. Ēniāh Iesus ūghæh næh isait mōnōhlē lārōhmē, hīohl kah, zūiōnghētsī ōchnē næh, iay næh ten discipulos ānæh, discipulos ūtāga næh mōmtōhmē báiuh.

37. Báiuh tā tōmri ungoock læth bāhāi, ěniāh ānæh ōptiāp pétri mōcktōhkēle, wī kābūhsī isait baiāh.

38. Báiuh, som læth ungoock læth ā nay ruktay ngōhnē, mächā báiuh ngahne, kiniohm, (som kächāt læth ungoock) hæst læth hārōh.

39. Ēniāh Iesus iāānge mōmtōhmē báiuh, sansiāng ti-ong, siël ol mätai Magdala.

CHAF. 16.

1. Eniāh Pharisæos, Saducæos, siël ten Iesus chällä ānæh, gnæh : omsiok'n me ten tiöoy nange som haléang.

2. Opsiöp Iesus gnæh : ol būiüë üffé gnæh : haléang læth komlāng, hackæh hærōghæh läpāh hæh.

3. Ol buhiu üffé gnæh, haléang læth kömlāng lætn taiiuhl, hēnlæhn rück hallapah hæh. Kūsauhētsī báiuh üffé ; üffé rōch āchā tiägā haléang, āchā nange ta næh hæh üffé hæst rōch ga ?

4. Næh hallapah ngōhnhēri báiuh hio nāngēmat ; mächā hæst hærōghæh omsiok ten ānæh rio nāngē tā nāngē propheta Ionas. Wahtschi gnæh Iesus, ěniāh ānæh tiü.

5. Discipulos Iesus bechnato ūghæh lārōhmē næh hæh som ānæh ansiang tiōng rüēn la næh.

6. Iesus gnæh ten ānæh : uméhento'n üffé haiut tā Pharisæos tā Saducæas.

7. Ēniāh discipulos mōtätourī ol entmōtē ānæh tiöoy tiēt ūghæh lārōhmē, ānæh gnæh wahtschi.

8. Næh āchā Iesus gnæh ten ānæh : münbētschī seiāng báiuh üffé, tiōan iēngnätō mōtätourī üffé hæst ūghæh lārōhmē.

9. Üffé hæt ächähinto bäiüh gǎ? tǎnæh som rucktay bäiüh læth ungoock tǎnæh mönōhlē lǎrōhme ěniāh, amnang baiāh tǎ pētri tōmāl üffé læth bæchnato gǎ?

10. Ā nay rucktay bäiüh læth ungoock isait monōhlē lǎrōhmē ěniāh amnang baiāh tǎ pētri tōmāl üffé læth bæchnato gǎ?

11. Iana tiöë gnæh ten üffé uméhento haiut tǎ Pharisæos tǎ Saducæos, hæt gnæh'n tiöë tǎ lǎrōhmē üffé tiōan hæt ächā.

12. ěniāh discipulos ächā, Iesus hæt gnæh ten ānæh uméhento tǎ lǎrōhmē haiut, mǎchā, tǎ hallapah gnéang tǎ Pharisæos tǎ Saducæos.

13. ěniāh Iesus siël ten mǎtai Cæsarea Phillippi, hǎmah discipulos ānæh, gnæh: tian gnæh bäiüh, tiin bäiüh göæn bäiüh?

14. Opsiöp ānæh: rio bäiüh gnæh, me Iohannes Bautista; rio bäiüh gnæh, me Elias; rio bäiüh gnæh, me Ieremias, me himéang tǎ prophetas.

15. Iesus gnæh ten ānæh: üffé tian gnæh, tiin häiüh'n tiöë?

16. Opsiöp Simon Petrus gnæh: me Christus göæn tǎ hæt kǎpāh Gnallæh.

17. Opsiöp Iesus gnæh ten ānæh: Simon göæn Ionas, me bäiüh ta läpāh, āhǎn, wah, hæt mangéo næh ten me, mǎchā, tiētī'n tiöë ol haléang læth mangéo næh tēn me.

18. Tiöë gnæh teh me: me Petrus. Hio'n tiöë māmē rōch igreia'n tiöë la goy næh hǎniüēn mangæh; gōäng tǎ iwi hæt hærōghæh ānrōchnäiēn næh.

19. Hio'n tiöë iay ten me karūwah foang tǎ reyno haléang. Tōmri som me hærōghæh olgoel ol mǎtai hærōghæh olgoel ol haléang, tōmri som me hærōghæh iæchne ol mǎtai hærōghæh iæchne ol haléang.

20. Ēniāh Iesus ältēälä discipulos ānæh gnæh, Iesus'n tiöë Christus, wat üffé gnæh ten bäiüh rio.

21. Næh hæh Iesus ūrēh mangéo ten discipulos ānæh ; ānæh öhtē siël ten Ierusalem tiock tifoek tä presbyteros, tä sacerdotes, tä escribos, som hæröghæh tiöngböndöhnē, wī kăpāh ānæh, mächā lüē sackāme ānæh öhtē ěniächñätö.

22. Petrus siël mēæhō Iesus, tayngne ānæh gnæh : ömiāh sömiönghäsiēn ten me, wahtschi hallapah hæst öhtē rüeck ten me.

23. Mächā Iesus gnéaltere gnæh ten Petrus : hol-gneri Satan, me wī ragleto'n tiöë. Me hæst mötätourī tä-lätourī tä Gnallæh, mächā me mötätourī næh som hæstout bäiüh.

24. Ēniāh Iesus gnæh ten discipulos ānæh : bäiüh som hio siël iangteri'n tiöë, öhtē bæchnato tälätourī ānæh öhtē ūghæh tifoek ānæh siël iangteri'n tiöë.

25. Bäiüh som hæstout æ, hæröghæh kăpāh. Hantahp'n tiöë kăpāh kăpāh bäiüh hæröghæh æ.

26. Tiöähä tä wiēnī mätai ömtöhm tiämāng bäiüh, iana müögnäiēn ehioim ānæh, läpāh gā ? tian röch iay bäiüh iäänge éhioim ānæh.

27. Änmēri, hæröghæh siël Göæn bäiüh ol gloria tä (Gnallæh) tiētī ānæh, hīöhl ehioimri ānæh. Næh hæh ānæh hæröghæh hāniöä ten bäiüh ömtöhm næh som ānæh læth wī.

28. Tiöë gnæh üffé röch, næh séoka münbēhtschī bäiüh, Göæn bäiüh siël ol reyno ānæh, ānæh héo ūrēh hæst hæröghæh kăpāh.

CHAP. 17.

1. Tafuhl ram læth ěniāh, Iesus gnæh ten Petrus, ten Iacobus ten hīöhlhewa ānæh Iohannes, heinke hiohl'n tiöë; ěniāh siān hīöhl næh lüē bäiüh lagoy tiöng häniüēn.

2. Gnällæ Iesus læth tiungait næh lüë discipulos héo, tiägå ānæh wī tiungait som hæng, kǎnlōh ānæh læth ræng som bǎlādēu.

3. Hæroh, Moses, Elias rüçk som haléang itscheitschëri hīōhl Iesus.

4. Ēniāh Petrus gnæh ten Iesus : ömiāh tiuk ihta tiuk tä läpāh, iana me hio, tiöoy māmë lüë nih, héang nih hembéa'n me, héang nih hembéa Moses héang nih hembéa Elias.

5. Mächā, Petrus wahtschi itscheitschëri næh hæh, tiungait taiiuhl siël lagoy ānæh ; hæroh, léangtey som taiiuhl gnæh : ānæh tiöë häntahp göänti'n tiöë, ānæh wī ræhs'n tiöë, üffé öhtë hīāngnätö aléöhlä ānæh.

6. Næh hiāngë discipulos, gnohlseri, bihsi bǎhāh.

7. Mächā Iesus siël ten ānæh, taiō ānæh gnæh : sǎn-lëri, wat üffé bǎhāh.

8. Mächā ānæh tiäl olmat héo Iesus hæst héo bǎiüh rio.

9. Ānæh tiëtsi som häniüēn. Iesus ältéälä ten ānæh gnæh : Göæn bǎiüh læth eniachnato som kǎmāpāh üreḥ wat üffé mangéo næh som üffé læth ie héo.

10. Ēniāh discipulos Iesus hämah ānæh tiōan escribos gnæh ; Elias öhtë rüçk üreḥ (tä Mesias) ?

11. Opsiöp Iesus gnæh ten ānæh : ānmëri, Elias öhtë rüch üreḥ, ouwi tä tömri.

12. Mächā, tiöë gnæh ten üffé, Elias læth rüçk, næh bǎiüh hæst ächā ānæh, læth wī ten ānæh hallapah som hio, wahtschi Göæn bǎiüh kächät hæröghæh tiöngböñöhñë tä næh bǎiüh.

13. Næh aléöhlä hīāngë discipulos ächā, Iesus gnæh ten ānæh tä Iohannes Bautista.

14. Ānæh siël ten mömtöhmë bǎiüh ëniāh, héang bǎiüh siël gnohlseri zagey lagri ta Iesus.

15. Gnæh : ömiāh sömiönghäsiēn ten göänti'n tiöë.

Ānæh bihsi tuh tā arōat kahæh, bihsi tiaktifock, ānæh rolsi goh ol bālāh rolsi goh ol räck.

16. Tiöë læth omsöëmë ānæh ten discipulos'n me, discipulos hæť rōch wī ānæh läpāh'n āhă.

17. Opsiöp Iesus gnæh : aiiüh, hæť rūëtö, hæť ächā-hinto bäiüh üffé, am hæh öhtë'n tiöë hembéa hīöhl üffé ? gattohm öhtë'n tiöë hembéa hæť tiōngto ten üffé ? me omsöëmë göænti'n me ten tiöë.

18. Ēniāh Iesus täyngnë ānæh iwi tiū som ānæh, hülātschi næh wī, ächlemaial læth läpāh'n ol āhă.

19. Ēniāh discipulos siël ten Iesus hāmāh ānæh : tiōan tiöoy hæť læth rōch tschiägëñi næh iwi.

20. Opsiöp Iesus ten ānæh : üffé hæť rūëtö, tiöë gnæh rōch ten üffé : iana üffé münbëhtochëlo rūëtö, rōch üffé gnæh ten næh hāniüën tiū'n me som tiuk næh ten tiuk ānæh hāniüën hæröghæh tiū. Iana rūëtö üffé rōch wī tā tōmri.

21. Mächā, tschiägëñi siranæh iwi, öhtë itscheitschëry Gnalisæh öhtë hæť ungoock iana hæť wī wahtschi, iwi hæť tiū.

22. Iesus hīöhl discipulos ānæh hīöhlhësi ol mätai Galiléa. Næh hæh Iesus gnæh ten ānæh : Göæn bäiüh hæröghæh, læth üghæh, omsiömāte ol teyri bäiüh.

23. Bäiüh hæröghæh wī ānæh kăpāh, lüë säckāme ānæh hæröghæh ëniāchnäto. Næh hīānge discipulos læth bihsi iēngnätö.

24. Ānæh siël som Capernaum ëniāh bäiüh som üghæh patacca ten rey siël ten Petrus gnæh : ömiāh üffé hæť iayga patacca ten rey.

25. Gnæh Petrus : ānæh iay. Ēniāh Petrus siël ten nih ; ānæh mangéo ürëh, Iesus gnæh ten ānæh : Simon, me tian mötätourī ? tiin bäiüh öhtë iay patacca ten rey ? kiniohm tā rey gā ? kälëng bäiüh gā ?

26. Opsiöp Petrus : kälēng öhtē iay. Gnæh Iesus wahtschi kiniohm hæst öhtē iay.

27. Mächā tiöoy hæst wī ragleto næh bäiüh tiü'n me ten gämälæh, käwāl kārāu hæst lot ūghæh kah som me hæröghæh ūrēh öcktöägä uffōa olfang næh, ol næh me hæröghæh bäiain héang patacca, næh ūghæh me iay næh hænöhl'n tiöë hænöhl'n me.

CHAP. 18.

1. Næh hæh discipulos Iesus siël ten ānæh hāmāh : tiin petri kärūwä tä tōmri bäiüh ol reyno haléang.

2. Iesus gnæh himéang kiniohm heinke ten ānæh wī næh séoka omiüengē tä discipulos ěniāh gnæh.

3. Tiöë gnæh üffé rōch : iana entmötē'n üffé hæst læth rio, iana üffé hæst læth som kiniohm, üffé hæst rōch siël ol reyno haléang.

4. Som næh kiniohm hæst höch ol entmötē bäiüh, siranæh bäiüh pétri kärūwä tä tōmri bäiüh ol reyno haléang.

5. Bäiüh som mewīho siranæh kiniohm ol léang'n tiöë, næh bäiüh mewīho tiöë.

6. Mächā iana héang bäiüh wī lock hallapah mötätourī ol entmötē tä pétri münbēhtschī tä næh kiniohm, kärūwä mangæh enlāu ten onglōngä ānæh gnochne ol ölēnlōū tä gämälæh, pétri läpāh tä tetschifock som hæröghæh täio siranæh bäiüh.

7. (This verse omitted in the MS.)

8. Mächā, iana tey'n me iana la'n me wī löck hallapah eohæhhæto entmötē'n me ölchööl, käwāl næh. Me sūru, me hīöhl himéang tey siël ol haléang, pétri läpāh ten me, tä entöing ol bälāh tiuk iwitiāmāngā ā teyri ā lägrī.

9. Iana olmat'n me wī lock hallapah éohæhhæto ol entmötē'n me étöhélé käwāl næh. Me tiamāng himéang

olmat siël ol haléang pétri läpäh tä tiämäng ä olmat, mächä, entōing ol bäläh tiuk iwi.

10. Hæroh, wat üffé münbēhtschī mōtätourī tä himéang tä kiniohm näh. Tiöë gnæh ten üffé : ophiöp änæh éhiomri ol haléang, rämōh héo tiägä tä tiētī'n tiöë ol haléang.

11. Göæn bäiüh læth siël ūghæh iay ten tōmri bäiüh mūōgnäiën.

12. Tian mōtätourī üffé ? héang bäiüh tiämäng tänæh nay mæh, iana himéang ta näh mæh mūōgnäiën, anæh ioæh näh héangteri rucktay mæh la goy häniüën, tiū halléa mæh himéang mūōgnäiën mæh hæť rōch gā ?

13. Änæh iana bäiain näh, tiöë gnæh üffé rōch, änæh, hærōghæh ræhs tä näh pétri som tä héangteri rucktay mæh som hæť læth mūōgnäiën.

14. Wahtschī hæť tälätōurī tä tiētī üffé ol haléang, mūōgnäiën himéang tä näh münbēhtschī bäiüh.

15. Mächä, iana gontiöë'n me wī hallapah ten me, ūschēitschērī'n me ananheri ten änæh, gnæh wat wī wahtschī. Iana änæh altalnanangti ten me, me læth wī läpäh ten gontiöë'n me.

16. Iana änæh hæť hiangnato'n me, gnæh hein ke rio héang, ä bäiüh. Ä, lüë bäiüh hīängë héo tä tōmri gnæh rōch tian læth wī tian læth ūschēitschērī.

17. Änæh iana hæť hiangnato näh bäiüh gnæh'n me ten igreia. Änæh iana hæh hiangnato igreia me wī hīōhl anæh som hīōhl gentio publicano.

18. Tiöë gnæh rōch ten üffé : näh som üffé hærōghæh ënlän ol wiëni mätai hærōghæh ënlän ol haléang. Näh som üffé hærōghæh iæchne ol wiëni mätai hærōghæh iæchne ol haléang.

19. Tiöë gnæh üffé pétri iana ä iōang to üffé ol wiëni mätai læth homnohl seionghantgnæh. Tiētī'n tiöë o

haléang, ānæh hæröghæh iay ten næh bāiūh næh som ānæh seionghantgnæh.

20. Ā, lūē iōang tiū hīōhlhēsī hāntahp'n tiōē gnällæ tiōē hembéa ōmiūēngē ta næh.

21. Ēniāh Petrus siēl ten Iesus, gnæh : ōmiāh, amgosisi tiōē ohtē lāgnetōēn ten gontiōē som wī ragletō'n tiōē ? isait siōā bōg gā ?

22. Opsiōp Iesus ten ānæh. Tiōē gnæh ten me, isait siōā hæt bōg, mächā, isait som siōa isait siōa ohtē lāgnetōēn.

23. Reyno haléang læth som kārūwā ōmiāh som hio hærōh tian benihme ten ānæh lohm ānæh.

24. Ānæh hahiangē ūkēizāgā lohm hærōh, himéang tā ānæh læth benihme ten ānæh tānæh nay ruktay patacca.

25. Lohm hæt rōch hāniōā næh som benihme. Ōmiāh gnéang ini næh lohm, hīōhl ngahne ānæh, kiniohm, tīōāhā ānæh, tā tōmri, hāniōā næh som læth benihme.

26. Ēniāh lohm gnohlseri seionghantgnæh ānæh, gnæh : ōmiāh lakte pēgmāsūen me, tiōē hio hāniōā ten me tā tōmri.

27. Ōmiāh sōmiōnghāsīēn ten næh lohm, iāānge ānæh, seionghinto kächāt ten ānæh, næh som læth benihme.

28. Ēniāh næh lohm tiū som nih, mōtnērī himéang tā lohm hiūnti ānæh, som læth benihme ten ānæh tānæh nay fanam, ānæh mūiioū, komrog næh lohm, gnæh hāniōā'n mo ten tiōē næh som me benihme ten tiōē.

29. Ēniāh lohm hīūnti ānæh gnohlseri seionghantgnæh ānæh : lakte pēgmāsūe'n me tiōē hio hāniōā ten me tā tōmri.

30. Mächā, ānæh hætschu, tiū wī ēnlān opaphächāt lohm hīūnti ānæh, ten hæh ānæh hāniōā tōmri som læth benihme.

31. Rio lohm hīūntī ānæh næh héo, læth bihsi iēng-nātō, siēl ten ōmiāh ānæh, mangéo ten ānæh tā tōmri.

32. Ĕniāh ōmiāh hahiange ūkēizāgā nēh (hallapah) lohm, gnēh ten ānēh : hallapah lohm me, me seionghant-gnēh'n tiōē, tiōē læth lāgnētōēn ten me nēh bihsi patacca som me benihme ten tiōē.

33. Me hæt ōhtē gā kächāt sōmiōnghāsīēn ten lohm hīūntī'n me, som tiōē læth sōmiōnghāsīēn ten me.

34. Ĕniāh ōmiah læth gestio, gnéang hāmōāsēsī ūffōg nēh hallapah lohm ten hēh ānēh hāniōā tōmri som ānēh læth benihme.

35. Wahtschi tiētī'n tiōē ol haléang hærōghēh kächāt wi ten ūffé, iana ūffé hæt rēhs lāgnētōēn iohl siōa ten gontiō ūffé hallapah som ānēh læth wi.

CHAP. 19.

1. Iesus nēh āléohlā læth ūtschēitschērī, ēniāh ānēh tiū som Galilēa siēl ten mātai Iuda la ānēh rēh Iordan.

2. Bihsi bāiūh siēl iangteri ānēh, Iesus wi ānēh lāpāh'n āhā.

3. Ĕniāh Pharisēos siēl ten Iesus, challā ānēh gnēh : bāiūh iāānge ngahne ānēh lāpāh gā ?

4. Opsiōp Iesus gnēh ten ānēh : ūffé nēh hæt læth hænroh gā ? ūrēh Gnallēh læth māmē bāiūh wi ānēh héang ngōhnē héang ngahne.

5. Ĕniāh gnēh : bāiūh hærōghēh iāange tiē ānēh hāntaph ngahne ānēh ; nēh ā bāiūh hærōghēh hembéa himéang āhā.

6. Wahtschi ngōhnē ngahne hæt ā āhā, mächā læth himéang āhā, bāiūh hæt ōhtē iāange nēh som Gnallēh læth wi homnohl.

7. Ĕniāh Pharisēos gnēh : mächā Moses tiōan læth gnéang, iay carta ta iāānge ten ngahne iāānge ānēh ?

8. Opsiōp Iesus ten ānēh. Ehiom ūffé læth ingmein, nēh āchā (Moses læth gnéang iāānge) ngahne ūffé, mächā, ūrēh hæt læth wahtschi.

9. Mächā, tiöë gnæh ten üffé: bäiüh som iāange ngahne ānæh, iana ngahne hæť hægōñēiay, wī gāmāñō hīōhl rio ngahne, læťh hagonheri. Bāiüh som wī gāmāñō hīōhl ngahne iāange læťh hagonheri.

10. Ĕñiāh discipulos gnæh ten ānæh. Iana waťschi rēñādēsī tā ngōhně hīōhl ngahne ānæh, wī gāmāñō hal-lapah.

11. Gnæh Iesus ten ānæh: hæť tōmri bäiüh domback næh ālōōhlā.

12. Wanting in the translation.

13. Ĕñiāh bäiüh omsōēmě kiniohm ten Iesus seiōngh-antgnæh ānæh, tārōpētě tey lagoy ānæh ĩtschēitschērī Gnallæh. Mächā discipulos tayngne næh bäiüh.

14. Mächā, gnæh Iesus: lakte, wat ältéälā kiniohm siēl ten tiöë; siranæh kiniohm tiāmāng reyno haléang.

15. Ĕñiāh ānæh tārōpētě teyri lagoy kiniohm ĕñiāh tiū som tiuk næh.

16. Hæroh siēl ten Iesus héang bäiüh, gnæh; läpāh rabbi, tian läpāh ōhtě wī'n tiöë tiāmāng hæť kápāh, æ.

17. Gnæh Iesus ten ānæh: tiōan gnæh'n me tiöë läpāh? himéang Gnallæh, läpāh, bäiüh tā tōmri hallapah. Iana me hio siēl ol hæť kápāh, æ, wī gnéang Gnallæh.

18. Bāiüh hāmāh tian gnéang? opsiöp Iesus, wat me suck bäiüh. Wat me hagonheri, wat me haiiuhl. Wat me gnæh mitai ta bäiüh rio.

19. Hāntahp'n me tiš'n me. Me ōhtě hāntahp bäiüh rio, som me hāntahp me.

20. Ĕñiāh næh wiæchle maial gnæh sen Iesus tiöë læťh wī næh tōmri, som hæh tiöë læťh kiniohm; tian pétri ōhtě wī'n tiöë.

21. Opsiöp Iesus ten ānæh: iana me hio læťh hæť heangteri läpāh, tiū ini tiöähä'n me tā tōmri, seiōnghsætsi næh ten böap bäiüh, waťschi me hærōghæh tiāmāng tiöähä ol haléang; ĕñiāh siēl iāngteri'n tiöë.

22. Næh äleðhlä hŷänge wŷæchle maial, læth iēngnätö tiū som Iesus. Anæh læth tiāmāng kārūwā tiōāhā.

23. Ēniāh Iesus gnæh ten discipulos ānæh : tiöë gnæh rōch ten üffé : tiāmāng tiōāha bāiūh siël ol reyno haléang, bihsi gāū.

24. Tiöë gnæh ten üffé : tiāmāng tiōāhā bāiūh hæť hulahtschi rōch siël ol reyno Gnallæh, pétri hulahtschi rōch haiio tiéhrum tănōkā.

25. Næh hŷāngē discipulos ānæh bihsi bāhāh gnæh : wahtschi, tiin bāiūh rōch siël ol haléang ?

26. Iesus gāngāmāt ānæh, gnæh ten ānæh, bāiūh hæť rōch, mächā, gnallæ rōch tã tōmri.

27. Opsiöp Petrus gnæh ten ānæh : hærōh tiöoy læth iaesh tã tōmri, siël iangteri'n me tian läpāh hærōghæh iay ten tiöoy ?

28. Gnæh Iesus ten ānæh (wanting).

29. Bāiūh som iaesh nihri, ngōhně nihti ngahne nihti tiētŷ ngōhně, tiētŷ ngahne, kiniohm, hiiom ānæh hāntahp'n tiöë, næh bāiūh hærōghæh ŷghæh tã tōmri tănæh nay siōa pétri tã næh som ānæh læth iaesh, ānæh kächāt hærōghæh tiāmāng hæť kápāh æ.

30. (Omitted in the MS.)

CHAP. 20.

1. Læth reyno haléang som ömiāh. Ānæh tiū som nih ol būiūě menloit bāiūh wī hiiom ānæh.

2. Ānæh menloit hŷöhl bāiūh mamě hiiom hāniöä ten iohl bāiūh iöhl säckāme himéang fanam, ěniāh hahŷānge ānæh ten hiiom ānæh.

3. Gohenroha ānæh tiū héo rio bāiūh séōka zagey nihri hæť gāleiēn.

4. Gnæh ten ānæh : üffé kächāt siël ten hiiom'n tiöë hio tiöë hāniöä ten üffé.

5. Næh bāiūh siēl ten hiiom. Ōmiāh tiū som nih serihængriei, tiū som nih tinfatie wī som ūrēh.

6. Ol būiūē ānæh tiū som nih, hēo rio bāiūh som hæť wī gnæh ten ānæh : tiōan üffé séōka næh säckāme ōm-tōhm, hæť gāleiēn ?

7. Bāiūh opsiōp ten ānæh : bāiūh hæť menloit tiōoy. Ōmiāh gnæh ten ānæh : üffé kächāt tiū ten hiiom'n tiōē hiiō hāniōā lāpāh ten üffé.

8. Hättōhm gnæh ōmiāh ta hiiom ten lohm ānæh : ūkēizāgā bāiūh māmē hiiom, iay hāiōāhā ten ānæh.

9. Bāiūh som læťh menloit ol būiūē siēl, iōhl bāiūh ūghæh himéang fanam.

10. Mächā uréh læťh menloit bāiūh siēl mātātōuri ānæh hærōghæh ūghæh pétri, mächā, iōhl bāiūh kächāt ūghæh himéang fanam.

11. Næh himéang fanam ūghæh ānæh læťh ragleto en ōmiāh.

12. Gnæh : næh bāiūh münbētschī hæh læťh wī, tiōoy læťh ūghæh gāū, taing hæng säckāme ōmtōhm, mächā, me iay ten ānæh hāiōāhā, som ten tiōoy.

13. Ōmiāh opsiōp, gnæh : ten himéang tā ānæh gontio, tiōē hæť wī hallapah ten me, me hæť menloit gā hīōhl'n tiōē himéang fanam ?

14. Ūghæh'n me hāiōāhā'n me, tiū. Hio'n tiōē iay ten næh bāiūh som læťh siēl ōngiūāngniē hāniōā som ten me.

15. Tiōē hæť rōch gā wī næh som hio hīōhl tiōāhā'n tiōē. Tiōē seiōngiento bāiūh, me læťh ragleto gā ?

16. Wahtschī ōngiūāngniē bāiūh hærōghæh hembéa som ūrēh bāiūh ūrēh siēl bāiūh hærōghæh hembéa som ōngiūāngniē siēl bāiūh.

17. Ēniāh Iesus siēl ten Ierusalem. Ol kaié ānæh itschēitschērī ananheri ten som ā discipulos gnæh ten ānæh.

18. Hæroh tiöoy siël ten Ierusalem, gnällæ Gøæn bäiuh hæröghæh læth üghæh omsiomate ten sacerdotes ten escribos som hæröghæh gnæh änæh öhtë kápäh.

19. Hæröghæh ënlän omsöëmä änæh ten gentios, itei änæh üffög, optepänæh ten ünigä (wi kápäh), mächä, lüë säckäme äæh hæröghæh ëniächnäto.

20. Æniäh siël ten Iesus siëtī ngahne tä kiniohm Zebedæus, hīöhl ä göænti ngöhnë änæh, gnohlseri seionghantgnæh änæh.

21. Iesus hämah änæh, tian hio me? änæh opsiöp: ömiäh gnæh'n me, héang göænti ten latiülä rio göænti ten lavākä me.

22. Mächä, Iesus opsiöp gnæh: hæät ächä üffé tian üffé seionghantgnæh. Röch üffé gä bem tä tiuk bem som tiöë hæröghæh bem? Röch üffé gä læth ialagoy tä næh bautismo som tiöë hæröghæh ialagoy? Änäeh gnæh ten Iesus: änmëri.

23. Iesus gnæh ten änæh: üffé hæröghæh bem ta tiuk bem tiöë, üffé hæröghæh ialagoy tä bautismo som hæröghæh ialagoy tiöë, mächä, tiöë hæät röch iay ten üffé büië ten lätiüla, lavākä tiöë, næh tälättöuri tä tiëtī'n tiöë.

24. Næh hīänge som discipulos læth ragleto ten næh ä hīöhlhéwa.

25. Mächä, Iesus gnæh ten änæh heinke, gnæh rey ol wiëni mätai gnéang ten bäiuh; ömiäsesi tiämäng göäng; næh üffé ächä.

26. Mächä, wat üffé wahtschi, himéang bäiuh ta üffé iana hætout hembéa kärüwä un gagoy, öhtë servir ten üffé.

27. Héang bäiuh tä üffé som hio hembéa ömiäh öhtë hembéa lohm ten üffé.

28. Wahtschi Gøæn bäiuh hæät læth siël hembéa ömiäh, mächä læth siël som lohm, iay æ änæh üghæh iay bihsi bäiuh.

29. Eniah ānæh tiū som Iericho, bihsi mōmtōhmē bāiūh siēl iangteri ānæh.

30. Hæroh, ā palléolmat bāiūh būiē mēæhō kâié. Iesus itōæ ol kâié ānæh hīange òtiōn kārūsīnē gnæh; òmiāh, gōæn David me sōmiōnghāsīēn ten tiōoy.

31. Mōmtōhmē bāiūh tayngne ānæh, gnæh wat üffé léangtey. Mächā ānæh òtiōū pétri kārūsīne: Omiāh, Gōæn David me sōmiōnghāsīēn ten tiōoy.

32. Iesus séoka gnæh ānæh heinke, hāmāh ānæh : tian hio üffé ten tiöé ?

33. Ānæh opsiōp : òmiāh, wī olmat tiōoy héo.

34. Iesus sōmiōnghāsīēn ten ānæh, taiō olmat ānæh : hülätschi olmat ānæh héo, ānæh siēl iangteri Iesus.

CHAP. 21.

1. Anæh siēl mēæhō Ierusalem ten Bethphage, mēæhō hāniūēn ta Olivas : ēniāh Iesus hahīange ā bāiūh tā discipulos ānæh.

2. Gnæh ten ānæh. Siēl üffé ten tiuk nihri, Gnällæ zagey üffé ; hülätschi üffé hærōghæh bāiain héang buna, som læth ēnlān, himéang bunico hīōhl næh ; üffé iæchne næh, omsōēmē næh ten tiöé.

3. Iana héang iōang hāmāh üffé, gnæh üffé. Ōmiāh òhtē næh, hülätschi ānæh hærōghæh iānge næh ten üffé.

4. Næh tōmri læth, taiō äleōhlä ta Propheta som gnæh.

5. Gnæh tin gōænti ngahne Zion hæroh ? Rey me siēl ten me som hæst tiōngto bāiūh, ibuheri tā ock bunico, ibuheri tā ock gōæn buna som ockback lāngau.

6. Discipulos tiū, wī som Iesus læth gnæh ten ānæh.

7. Omsōēmē buna hīōhl bunico tīemlachāni känlōh ānæh tā ock næh, Iesus ibuheri ta ock næh.

8. Bihsi bāiūh tiēmtachāni känlōh ānæh ol kâié ; rio bāiūh utæcha séruwal ünigä, kāwāl næh ol kâié.

9. Mömtöhmě bāiūh som ötmöreh, som siël iangteri ānēh, ötiöü kärüsīnē gnēh: hosannah (läpāh me rück) Gösen David, läpāh ānēh, som siël ol léang tä Gnallēh! hosannah ol tieng haléang.

10. Iesus siël ol Ierusalem, tömri bāiūh Ierusalem læth maravilhados, hāmāh tiin bāiūh ānēh.

11. Mömtöhmě bāiūh gnēh: ānēh Iesus, propheta som Nazareth tiuk mätai Galilæa.

12. Eniāh Iesus siël ol nih Gnallēh tschiägēnī som nēh tömri bāiūh ini, tömri bāiūh halau'n, balahli gērāhā tä bāiūh haoll pataccas gērāhā tä bāiūh som ini mūmūh.

13. Iesus gnēh ten ānēh bāiūhri: Læth attæt nih tiöë öhtē tiāmāng léang nih tä itschēitschērī Gnallēh, mächā, üffē læth wī nih tiöë anuhle ta huri.

14. Eniāh palléolmāt, suru bāiūh siël ol nih Gnallēh ten Iesus, Iesus wī ānēh läpāh'n āhā.

15. Mächā, kärūwā sacerdots, escribos, hæroh maravilhas som wī Iesus, hiānge kiniöhm ol nih Gnallēh som ötiöü kärüsīnē: hosannah ten Gösen David: ānēh læth bihsi ragleto.

16. Gnēh ten Iesus: hiang'n me gā nēh som gnēh nēh kiniöhm? Opsiöp Iesus ten anēh: anmerī, hæst læth hænroh üffē gā nēh som læth attæt: me læth wī lock läpāh aléöhlā som olfang ta kiniöhm, tä käiöa kiniöhm.

17. Eniāh Iesus iāēh ānēh, tiū som Ierusalem, siël ten Bethania, hembéa gnallæ.

18. Gohenroha ānēh söättri ten Ierusalem, ānēh oiknē.

19. Héo ünigā tälöë mēehö kaié, siël ten nēh, anēh bāiain bihsi rai, mächā tälöë hæst bāiain, eniāh Iesus gnēh ten nēh ünigā: wat me séiū lock iüāngri. Hülähtschi nēh ünigā tälöë paniop.

20. Nēh héo discipulos læth maravilhados, gnēh: tiöän nēh ünigā tälöë watschi hülähtschi paniop?

21. Opsiöp Iesus gnæh ten ânæh : tiöë gnæh rōch ten üffé, iana üffé tiāmāng séiang, iana rūëtö, üffé hærøghæh wī watschi som tiöë læth wi ten ünigä tälöé. Anmëri üffé rōch wī pëtri, iana üffé hærøghæh gnæh ten næh häniüën, tiü som næh fungsi ol gämälæh, hærøghæh læth watschi.

22. Tömri som üffé næroghæh seionghantgnæh Gnal-læh, üffé hærøghæh üghæh, iana üffé rūëtö.

23. Iesus siël ol nih Gnallæh tay mömtöhmë bäiüh ; ëniäh kärüwä sacerdotës, presbyteros tä mömtöhmë bäiüh siël ten ânæh gnæh : som tiü me tiāmāng rōch wi watschi ? tiin iōang læth iay ten me næh rōch ?

24. Mächā, Iesus opsiöp gnæh ten ânæh : tiöë kächät hio hämäh üffé mümbéhtschī äléöhlä, iana üffé gnæh næh ten tiöë, tiöë kächät hio gnæh ten üffé som tiü tiöë tiāmāng rōch wī wahtschi.

25. Som tiü læth rüek bautismo tä Iohannes ? Som haléang gā ? som bäiüh ga ? ëniäh sacerdotës, presbyteros, mötätöürī gnæh ol'n ânæh : iana tiöoy gnæh, læth rüek som heléang, anæh hærøghæh ten tiöoy : tiōan üffé hæst rūëtö Iohannes ?

26. Mächā, iana tiöoy gnæh : læth rüek som bäiüh ; tiöoy bähäh tä mömtöhme bäiüh, bäiüh tä tömri rūëtö Iohannes læth propheta.

27. Wahtschi ânæh opsiöp ten Iesus : hæst ächā'n tiöoy. Eniäh Iesus gnæh ten ânæh wahtschi tiöë kächät hæst gnæh ten üffé som tiü tiöë tæth tiāmāng rōch wī wahtschi.

28. Mächā, tian mötätöürī üffé ? héang bäiüh læth tiāmāng ä göænti, ânæh siël ürëh ten himéang göænti gnæh : göænti tiöë me tiü hënlæhn wī hiiom tiöë.

29. Ânæh opsiöp : hætschu. Mächā münbéhtschī ëniäh ânæh læth rio mötätöürī, tiü wī hiiom.

30. Bǎiūh siēl ten rio gǒænti, gnæh som ūrēh. Opsioþ ānæh : ōmiāh, tiōē hio tiū ; mǎchā ānæh hæst tiū wī hiiom.

31. Tiin bǎiūh tā næh ā gǒænti læth wī tǎlätourī tā tiētī ānæh ? opsiþ ānæp ten Iesus : ūrēh gǒænti. Iesus gnæh ten ānæh : tiōē gnæh rōch ten ūffé ; publicanos, hagōnēiey rōch siēl ol regno haléang pētri hülätschī tā ūffé.

32. Iohannes læth siēl ten ūffé, tay ūffé läpāh kaié, ūffé hæst tūētō äléōhlǎ ānæh ; mǎchā, publicanos, hagōnēiey rüētō. Ūffé næh héo, hæst rio mōtätourī, hæst læth ēniāh rüētō äléōhlǎ ānæh.

33. Hiang'n ūffé rio parabola : héang ōmiāh læth äp-pēp hiiom ta vinho, wī kǎnsiāmē, hawehngneri næh oksiack tiuk kōmieithēsī vinho, māmē tióng nih ol næh. Eniāh ōmiāh menloit næh hiiom ten bǎiūh māmē hiiom ta vinho. Eniāh ānæh tiū ten rio mǎtai.

34. Hæh tā iüāngri héau, ōmiāh hahīange lohmri ānæh ten bǎiūh māmē hiiom vinho üghæh iüāngri næh.

35. Mǎchā, bǎiūh māmē hiiom vinho kǎiāng lohmri ānæh, uffog himéang lohm, sack rio, halæng rio lohm hīōhl mangæh wī anæh kǎpāh.

36. Eniāh ōmiāh hahīange lohmri pētri tā ānæh som læth hahīange ūrēh. Mǎchā bǎiūh māmē hiiom wī ten ānæh som ūrēh.

37. Ēniāh ōmiāh hahīange gǒænti ānæh mōtätouri : næh bǎiūh hærōghæh bǎhāh ta gǒænti tiōē.

38. Mǎchā, bǎiūh māmē hiiom vinho héo gǒænti ōmiāh, gnæh héang bǎiūh ten rio. Ānæh gǒæn ōmiāh, heinke, hio tiōoy sack ānæh, tiāmāng tīōāhǎ ānæh.

39. Eniāh ānæh kǎiāng gǒænti ōmiāh, tschiägēnī ānæh som hiiom vinho, sack ānæh.

40. Ōmiāh tā hiiom vinho sǒātrī ēniāh, tian hærōghæh wī ten næh bǎiūh māmē hiiom vinho ?

41. Opsiöp ānæh ten Iesus: ömiāh hæröghæh wī kǎpāh næh mēnsēhniē, hæröghæh menloit rio bāiūh māmē hiiom vinho ānæh, som iay ten ānæh iūāngri ol sǎpāh hæh.

42. Opsiöp Iesus ten ānæh, hæh hænroh üffé gā ol livro gnéang Gnallæh? mangæh som bāiūh māmē nih læth gnæh hallapah, læth mangæh wī rōch nih. Wah-tschi læth tǎlätourī tǎ Gnallæh; tiöoy héo læth maravilhados.

43. Wahtschi tiöë gnæh ten üffé; Reyno Gnallæh hæröghæh læth ũghæh som üffé, iay ten gentios som iay iūāngri tǎ næh.

44. Bāiūh som goh lagoy næh mangæh hæröghæh gerochni āhǎ, iana næh mangæh goh lagoy bāiūh hæröghæh niangme næh bāiūh.

45. Kārūwǎ sacerdotes escribos hǎnge parabolās som gnæh Iesus, ěniāh āchā Iesus læth gnæh tǎ ānæh.

46. Ānæh bāiain kǎiāng Iesus, mǎchā ānæh bǎhāh tǎ mömtohmē bāiūh, som sūētö Iesus læth propheta.

CHAP. 22.

1. Iesus itschēitschērī pétri parabolās ten ānæh gnæh.

2. Læth reyno haléang som rey, som læth wī mönpōhkē gāmānō ten göänti ānæh.

3. Rey hahiangē lohMRI ānæh ukēizǎgā bāiūh anrunga ungock mönpōhkē. Mǎchā anæh hætschu siel.

4. Ěniāh ānæh hahīāngē rio lohMRI, gnæh: mangéo üffé ten bāiūh tǎ anrunga: hærroh, tiöë, læth wī monpōhke læth kaloch kapōū tiöë, läpāh kārūwǎ enhéang mæh tiöë læth kaloch, læth ouwī tǎ tōMRI, heinkēn üffé ten mönpōhkē gāmānō.

5. Mǎchā, næh bāiūh hæh hǎāngnato, tiū wī hiiom, wī eniāh &

6. bāiūh kǎiāng lohMRI, itei, sack ānæh.

7. Rey hiänge næh ěniäh læth bihsi gesto, hahiänge hämöäsēsī ānæh, wī kāpāh næh huri, isuh nihri ānæh.

8. Ěniäh rey gnæh ten lohmri anæh : læth wī mōn-pōhkĕ, mächā bāiūh tā anrunga læth hallapah.

9. Tiū üffé ol kaié, gnæh heinke ten mōnpōhkĕ tōmri bāiūh som mōtnērī üffé.

10. Lohmri tiū ol kaié, omsōēmĕ läpāh bāiūh hallapah bāiūh tā tōmri som ānæh mōtnērī. Gērāhā tā tōmri læth niīēt.

11. Ěniäh rey siěl gāngāmāt bāiūh anrunga, hærōh næh himéang bāiūh som hæt læth ōwiiätō kānlōh tā mōnpōhkĕ gāmānō.

12. Rey gnæh ten ānæh : gontiöĕ, me tiōan siěl ol nih hæt ōwiiätō kānlōh tā mōnpōhkĕ ? mächā, ānæh læth som hæt āchā iēneith bāiūh.

13. Ěniäh rey gnæh ten lohmri ānæh : ěnlān üffé teyri lagri tā næh bāiūh, kāwūl ānæh ol tiuk tā kārūwā hättōhm ; gnällæ hærōghæh giium goykānāpe.

14. (Wanting in the MS.).

15. Ěniäh Pharisæos tiū mōtātōuri tian wī bāiain hallapah ol älōhlä tā Iesus.

16. Pharisæos hahiänge discipulos ānæh hiōhl lohmri Herodes ten Iesus, gnéang hämāh ānæh : Rabbi, tiōoy āchā, me hæt gnæh mitoy, me tay läpāh kaié tā Gnallæh, me hæt bāhāh tā bāiūh, hæt gnæh'n me hiachneto ten kārūwa goy bāiūh.

17. Wahtschi, gnæh'n me ten tiōoy, tian me mō-tātōuri ? Iay patacca ten Cæsar läpāh gā ? hallapah gā ?

18. Iesus āchā kūsauhĕtsī tā næh bāiūh gnæh ten ānæh : kūsauhĕtsī bāiūh tiōan üffé chällä tiöĕ ?

19. Omsiok ten tiöĕ pattacca som bāiūh, iay ten Cæsar. Ānæh omsiok ten Iesus himéang patacca.

20. Iesus gnæh ten ânæh, kanrongasæhe, äléohlă som læth attæt ol patacca, tă tiin iōang ?

21. Opsiöp ânæh: tă Cæsar. Ĕniăh Iesus gnæh ten ânæh: Wahtschi iay üffé ten Cæsar næh som læth tiōăhă tă Cæsar, iay üffé kăchăt ten Gnallæh næh som læth tiōăhă tă Gnallæh.

22. Băiüh næh hĩaange, læth maravilhados tiū som Iesus.

23. Næh säckâme Sadduceos, som hæet rüëtö băiüh ěniăchnătö som kămpăh, siël ten Iesus, hămăh næh, gnæh.

24. Rabbi, Moses læth gnéang, iana himéang băiüh kăpăh, hæet tiămăng kiniohm hiöhlhéwa ânæh öhtě wi gămănö hïöhl ngahne to kămpăh, wī lock kiniohm ten hïöhlhéwa ânæh.

25. Măchă, læth hembéa hïöhl tiöoy isait hïöhlhéwa. Tiau læth wī gămănö ěniăh kăpăh hæet tiămăng kiniohm. Wahtschi ngahne ânæh læth ngöhně tă hïöhlhéwa ânæh.

26. Wahtschi læth ten ā lüě, isait hiöhlhéwa.

27. Næh tōmri băiüh læth kăpăh, ěniăh ngahne kăchăt læth kăpăh.

28. Wahtschi næh tōmri băiüh læth wī gămănö hïöhl næh ngahne, kămpăh læth ěniăchnătö ěniăh tiin iōang tă, næh isait băiüh hæröghæh tiămăng næh ngahne ?

29. Opsiöp Iesus, gnæh ten ânæh, üffé tiöong mæ, hæet ächă'n üffé livro gnéang Gnallæh, hæet domback üffé gōăng tă Gnallæh.

30. Kămpăh ěniăchnătö ěniăh, hæet hæröghæh wī gămănö hïöhl ngahne, hïöhl ngöhně măchă, læth ânæh som ehioMRI ta Gnallæh ol haléang.

31. Hæet læth üffé hænroh gā næh som Gnallæh læth gnæh ten üffé tă ěniăchnătö tă kămpăh? Gnallæh læth gnæh.

32. Tiöe Gnallæh tă Abraham, Gnallæh tă Isaac,

Gnallæh tä Iacob. Mächā Gnallæh hæst Gnallæh tä kāmāpāh, mächā Gnallæh tä bāiūh tä æ.

33. Mōmtōhmē bāiūh hīānge næh äléohlā læth maravilhados tä äléohlā Iesus.

34. Iesus læth āpāphēsī olfang ta Sadducæos, Pharisæos hīānge ěniāh, ānæh hättōhmte.

35. Himéang tä ānæh escribos, chällā Iesus gnæh.

36. Rabbi, goy gnéang tä tōmri gnéang Gnallæh tiōā ?

37. Iesus gnæh ten ānæh : me ōhtē häntahp Gnallæh ōmiāh me, tä ehiohm me ōmtōhm tä entmōtē me ōmtōhm, tä tälätourī me ōmtōhm.

38. Næh pétri kärūwā goy gnéang.

39. Rio gnéang læth som næh ūrēh gnéang : me ōhtē häntahp gontiōē'n me som me häntaph'n me.

40. Bāiūh som wī næh ā gnéang, læth wī tōmri som læth attæh ol livro gnéang Gnallæh.

41. ěniāh Iesus hāmāh mōmtōhme Pharisæos.

42. Tian mōtatourī üffé : Christus göænti tiin iōang ? opsiöp ānæh : goæn David.

43. Iesus gnæh ten ānæh. Wahtschi, tiōan David, næh hæh som Luangéo äléohlā tä ehiohm Gnallæh, gnæh Christus ōmiāh ānæh ; ānæh læth gnæh wahtschi.

44. Ōmiāh (Gnallæh) læth gnæh ten ōmiāh tiōē būiīē'n me ten lätiülā tiōē, ten hæh tiōē hærōghæh wī gnohlseri ten tänōäng niüēlā'n me bāiūh gesto som kēlāchlērī ten me.

45. Wahtschi, David gnæh Christus ōmiāh ānæh Christus göænti ānæh rōch gā ?

46. Himéang tä Pharisæos hæst rōch opsiöp ten Iesus, som næh sackāme tōmri bāiūh bāhāh hāmāh ānæh.

CHAP. 23.

1. Ęniāh Iesus ȳschēitscherȳ ten mōmtōhmě bāiūh, kāchāt ten discipulos ānēh.

2. Gnēh : Pharissēos, Escribos būiē la goy ēnbūi tā Moses.

3. Tōmri som ānēh gnéang üffé ōhtě wī, wī üffé : mächā, wat üffé wī som ānēh. Nēh som ānēh gnéang ten bāiūh rio, ānēh hēt wī.

4. Ānēh wī bōmahk kārūwā langan som bāiūh hēt roch ockback, antanghala nēh ta goūnga bāiūh ; mächā ānēh hētschu taiō nēh hīōhl himéang ginitey.

5. Tōmri som ānēh wī nēh wī ānēh bāiūh hēroh. Wī ānēh kārütäck papel tā mōtātourȳ gnéang Gnallēh, som anēh ōwīiatō, wī kārūwa fab kānlōh ānēh.

6. Iana ānēh siēl ten mōnpōhkě, iana siēl ol synagoges, hētout ānēh būiē ol tiuk ōmiāh.

7. Hētout ānēh bāiūh ngnohngneri ten ānēh ol kaié, gnēh ānēh rabbi.....

8. Mächā, wat üffé hētout léang rabbi. Himéang rabbi tā üffé, Christus, üffé ōmtōhm hiohlhēwa.

9. Wat üffé gnēh tiētȳ himéang bāiūh ol wīōnȳ mātai. Himéang tiētȳ üffé ānēh som hembéa ol haléang.

10. Wat üffé hētout léang ōmiāh, himéang ōmiāh tā üffé, Christus.

11. Pétri kārūwa bāiūh tā üffé ōhtě hembéa lohm üffé.

12. (Wanting in the MS.).

13. Escribos, Pharissēos aiiūh ten üffé kūsauhētsȳ bāiūh, som āpāphēsȳ foang tā reyno hāléang ten bāiūh. Üffé hēt siēl ol nēh ; üffé sanheté bāiūh som hētout siēl ol nēh.

14. Escribos, Pharissēos, aiiūh ten üffé kūsauhētsȳ bāiūh, som ungoek nihri tā madiu ngahne ; mächā bāiūh

hæroh bihsi itscheitschē:ī Gnallæh. Wahtschi pétri tetschifock hæroghæh taiō üffé.

15. Escribos, Pharisæos, aiiüh ten üffé kūsauhětsī bāiüh : üffé itoæ hawehngri mätai, rüen ol gämälæh, wī himéang gontiöë tä Iudæos : mächā, ānæh læth gontiöë ěniāh, üffé wī ānæh kiniohm tä iwi pétri hallapah tä üffé.

16. Palléolmat bāiüh som omsiock tiägä tä kaié ten bāiüh rio, aiiüh ten üffé, som gnæh : iana héang iōang iurar ten nih Gnallæh ; hæt roch næh šléöhlä ; mächā bāiüh som iurar ten ōmlom tä nih Gnallæh ōhtě wī næh som ānæh læth gnæh roch.

17. Hæt āchāhinto palléolmat bāiüh üffé ! tian pétri ? Ōmlōm gā ? Nih Gnallæh gā, som wī sanito ōmlom.

18. (Üffé gnæh) Bāiüh som gnæh rōch, āchā gērāhā Gnallæh, næh hæt rōch šléöhlä, mächā bāiüh som iurar, āchā tånælsě tä goy gērāhā Gnallæh, ānæh ōhtě wī næh som gnæh rōch.

19. Hæt āchāhinto palléolmat bāiüh üffé ! tian pétri ? tånælsě gā ? gērāhā Gnallæh gā, som wī sancto tånælsě ?

20.

21.

22.

23.

24.

(Wanting in the MS.).

25. Escribos, Pharisæos, aiiüh ten üffé kūsauhětsī bāiüh, som wī gērāhā, tiuk bem hæt in ōchën, mächā, olen næh læth buhs tä tiōāhā haiuhl.

26. Palléolmat Pharisæos, me ūrēh olen wī hæt in gērāhā, tiuk bem, ěniāh ōchën hembéa hæt iu.

27. Pharisæos, Escribos aiiüh ten üffé kūsauhětsī bāiüh. Üffé læth som anuhle kāmāpah som læth layn layn. Ōchën næh läpāh māiāl, mächā ol'en læth buhs tä engöëng kāmāpah buhs tä lënděsī aik.

28. Wahtschi bäiuh som hæroh üffé, môtätourï üffé heangesi läpäh bäiuh ; mächä üffé læth ol ähä küsanhëtsi hallapäh bäiuh.

29. Escribos, Pharisæos, aiiuh ten üffé küsanhëtsi bäiuh üffé wi pantëlë lagoy anuhle kämäpäh tä prophetas, üffé wi mäial anuhle kämäpäh tä bäiuh tä läpäh.

30. Üffé gnæh : Iana tiöoy læth æ næh hæh som læth æ tiomri tiöoy, tiöoy hætschu gömhïöächängë wah tä prophetas som änæh læth wi.

31. Wahtschi üffé gnæh röch, üffé kiniohm tä bäiuh som læth sack prophetas.

32. Anmëri üffé kächät wi kabühesi hänfüëtë tä tiomri üffé.

33. Tulæn, kaæt bait bäiuh üffé, tian wi üffé hæst taiö üffé tetschifock ol bäläh tiuk iwi.

34. Hæroh tiöë hahiänge ten üffé, prophetas, ächähinto bäiuh, escribos Üffé hæröghæh sack, optep ten ünigä, möntägnë tä næh bäiuh, rio üffé hæröghæh üffög ol synagogas üffé hæröghæh tiöngböñöhne änæh ol tömri tiuk nihri.

35. Wahtschi hæröghæh täiö üffé tetschifock som öhtë taiö bäiuh som læth gömhïöächängë tömri wah tä läpäh bäiuh ol wiëni mätai, som wah tä Abel, bäiuh tä läpäh, som læth gömhiöächängë ürëh, ten wah tä Zacharias göæn Barachia, som üffé læth sack sänai nih Gnallæh sänai girölä Gnallæh.

36. Tiöë gnæh üffé röch, næh tömri hæröghæh taiö næh bäiuh.

37. Ierusalem ! Ierusalem ! som sack prophetas, som halæng bäiuh hahiänge ten me. Rolsi tiöë læth hætout hahiöhlhete kiniohm me, som tafock uloh kiniohm næh ol rénöë mächä üffé hætschu.

38. Hæroh, nihri üffé hæröghæh tiüngäit hæst'n tiüënë.

39. Tiöë gnæh ten üffé lenhæh, üffé hæh hæröghæh héo tiöë, ten hæh üffé gnæh : läpäh rüch änæh som siël ol léang Gnallæh.

CHAP. 24.

1. Ēniäh Iesus tiū som nih Gnallæh, discipulos siël ten änæh omsiok ten änæh nih Gnallæh læth māmē bihsi läpäh mäial.

2. Mächā Iesus gnæh ten änæh : üffé héo næh tōmri gā ? mächā, tiöë gnæh rōch ten üffé : himéang mongæh tā nih Gnallæh hæh hæröghæh himbéa la goy rio mangæh tōmri hæröghæh rākēnē.

3. Iesus būiē lagoy häniüēn tā Olivas, discipulos änæh siël ten änæh ananheri, gnæh mangéo'n me ten tiöoy gahæh hæröghæh rüch næh. Tian nāngē hæröghæh mangéo me rüch wiēnī mätai kapäh.

4. Opsiöp Iesus gnæh ten änæh : hæröh wat rüetō üffé mitoy som bäiüh itscheitschērī ten üffé.

5. Bihsi bäiüh, üghæh léang tiöë, hæröghæh rüch, gnæh tiöë Christus. Änæh hæröghæh wi rüetō mitoy bihsi bäiüh.

6. Üffé hæröghæh hñäuge bomōhn, léangtey ta kärüwä bomōhn. Hæröh wat üffé bähäh. Næh tōmri öhtē læth ürēh. Mächā wahtschi tōmri hallapah hæh læth.

7. Bäiüh tā héang mätai hæröghæh kēläcklērī ten bäiüh tā mätai rio, himéang reyno hæröghæh hänlüngä ol lëndēsī tiuk tā wiēnī mätai.

8. Næh hæh ürēh hæröghæh rüch kärüwä hallapah.

9. Næh hæh bäiüh hæröghæh üghæh omsiomate üffé, wi tiacktifock sack üffé. Bäiüh ol wiēnī mätai omtōhm hæröghæh malang üffé som häntahp léang tiöë.

10. Ēniäh bihsi bäiüh hæröghæh ragleto héang bäiüh

hæröghæh üghæh omsiomate bäiüh rio, bäiüh hæröghæh malang bäiüh.

11. Bihsi küsauhëtsi prophetas hæröghæh rüek wi tiöongmæ bihsi bäiüh.

12. Hallapah hæröghæh käbsägöy wiëni mätai. Getiichento tä bihsi bäiüh hæröghæh paniop.

13. Mächä, bäiüh som læth röch ten managnen hæh, hæröghæh tiämäng läpäh æ.

14. Evangelio ta reyno (haléang) hæröghæh læth mangéo ol wiëni mätai omtöhm, tömri bäiüh ächä. Æniäh hæröghæh rüek managnen hæh.

15. (This verse omitted in the MS.)

16. Æniäh, bäiüh som hembéa ol mätai Iuda öhtë loh, sian haniüën.

17. Bäiüh som hembéa lagoy ock nih, wat tiëtsi ol nih üghæh tiöähä.

18. Bäiüh som hembéa ol hiiom, wat söätrï ten nih üghæh kanloh anæh.

19. Mächä, næh hæh aiiüh ten ngahne kärüwä konrüi, ten ngahne som gnioth kiniohm.

20. Seiionghantgnæh üffé ten Guallæh, üffé hæet öhtë loh ol ämeh hay, hæet loh säckäme tä Sabbath.

21. Næh hæh hæröghæh pétri kärüwä hallapah tä tömri som læth som hæh wiëni mätai læth käiöä ten lënhæh, pétri kärüwä hallapah tä tömri som hæröghæh rüek ëniäh.

22. (This verse omitted in the MS.)

23. Iana héang iöäng hæröghæh gnæh ten üffé hæroh næh Christus, gnällæ Christus, wat üffé rüëtö.

24. Hæröghæh rüek küsauhëtsi Christus, küsauhëtsi prophetas, som hæröghæh wi kärüwä nange, kärüwä maravilhas.

25. Hæroh, tiöë læth mangéo næh ürëh ten üffé.

26. Wahtschi, iana bāiūh gnæh ten üffé: hæroh, Christus hembéa ol tiungait hæ't'n tiüēnē, wat üffé tiū som nih; iana gnæh: ānæh hembéa ol kǎntiütē, wat üffé rūētō.

27. Som meht tiū som läfühl ræng ten söhüng, wahtschi (hülähtschī) hæröghæh rück Göæn bāiūh.

28. Mächā, ötiū āhā kāmāpāh, gnällæ rīchnē möm-töhmē kälāng.

29. Hallapah gāü tā næh hæh læth éniāh, hæng, kähæh, hæröghæh tütiuhl, bihsi somlēti hæröghæh goh som haléang, gōäng tā haléang hæröghæh kömhōngrī.

30. Éniāh nāngē tā Göæn bāiūh hæröghæh tiungait ol haléang. Éniāh tōmri bāiūh ol wiēnī mātai hæröghæh gīiūm, hæröghæh héo Göæn bāiūh, som, rück ol taiiuhl haléang, tiāmāng kārūwā gōäng kārūwā tiungait.

31. (This verse omitted in the MS.)

32. Kömsiögā üffé parabola tā ünīgā tātōē. Iana séruwal næh læth isian, ina lock rai, üffé āchā rück hæ't tā iuangri.

33. Wahtschi, iana üffé héo næh tōmri, āchā'n üffé næh hæh héau hülätschī rück.

34. Tiöē gnæh rōch ten üffé. Næh tōmri læth ürēh, næh mömtöhmē bāiūh hæ't hæröghæh kápāh.

35. Haléang, wiēnī mātai hæröghæh kápāh mächā, äléohlä tiöē hembéa rōch.

36. Mächā, næh hæh, næh säckāme himéang iōang hæ't āchā, ehion ol haléang kächāt hæ't āchā, himéang tiēti tiöē ol haléang āchā næh.

37. Mächā som læth hæh tā Noah, wahtschi hæröghæh læth næh hæh, som Gææn bāiūh rück.

38. Kārūwā améh som kāsägōy wiēnī mātai ömtöhm rück ürēh, næh hæh bāiūh læth ungoock, bem, ngöhnē wi gāmānō hīöhl ngahne, ngahne hīöhl ngohne ten säckāme Noah siel ol tiōng.

39. Ānæh hǣt mōtātourī tā næh, ten hæh kārūwā rack rüek, almolhesi næh bāiūh tā tōmri. Wahtschi kächāt hærōghæh læth næh hæh som Gōæn bāiūh rüek.

40. Næh hæh, ā bāiūh hærōghæh hembéa ol hiiom, himéang bāiūh hærōghæh læth omsōēmē rio hærōghæh læth iaeh.

41. (This verse omitted in the MS.)

42. Wat üffé itéächlē hǣt ächā'n üffé gahæh rüek ōmiāh üffé.

43. Ōhtē üffé äehā: iana héang ōmiāh ächā gahæh rüek kälō, ānæh hærōghæh ōphiōp, kēläehlērī ten kälō, som hio siēl ol nih ānæh.

44. Wahtschi, üffé kächāt ōhtē ōphiōp. Gōæn bāiūh hærōghæh rüek ten hæh üffé hǣt mōtātourī.

45. Mächā tiin bāiūh läpāh ächābinto lohm? Ōmiāh læth wī ānæh goy bāiūh tā lohmri ānæh, gnéang ten ānæh iay ungoek ten rio lohmri ten läpāh hæh.

46. Iana ōmiāh ānæh rüek héo lohm wī wahtschi, næh lohm bāiūh ta läpāh.

47. Gnæh'n tiōē rōch ten üffé: ōmiāh hærōghæh wī ānæh lohm tōmālhālā tiōāhā ānæh tā tōmri.

48. Mächā, iana rio hallapah lohm gnæh ol entmōtē ānæh. Ōmiāh tiōē bihsi ram hǣt hærōghæh (hæt) rüek.

49. Uffog læhm hīūnti ānæh ungoek, bem hīōhl bomēm.

50. Ōmiāh tā næh lohm hærōghæh sōātrī säckmāne ānæh hǣt mōtātourī, ten hæh ānæh hǣt rüētō.

51. Ēniāh ōmiāh hærōghæh wī kápāh næh hallapah lohm, iay ten ānæh häiōāhā tā kūsauhētsī bāiūh. Næh hærōghæh giium, goy kanāpe.

CHAP. 25.

1. Næh hæh reyno haléang hærōghæh som tänæh tafuhl arýéllē, som læth ūghæh bälādéu ānæh, tiū som nih mōtnērī esposo.

2. Mächā tǎnæh aríellë læth ächāhinto rio tǎnæh aríellë læth hæet ächāhinto.

3. Hæt ächāhinto oríellë ũghæh bälädéu, mächā tiët ũghæh gnaik.

4. Ächāhinto aríellë ũghæh bälädéu, gnaik kächāt ũghæh ol tǎngaiūhl ānæh.

5. Esposo hæet hülätschī rück næh aríellë tǎ tōmri imein, ěniāh itēach.

6. Mächā, ol iuanghattohm læth léangtey som ötiöü : hæroh, esposo héau ; tiü üffé mötnëri ānæh.

7. Næh hǎnge aríellë siökleri, owwī baladéu ānæh.

8. Mächā, hæet ächāhinto aríellë græh ten ächāhinto aríellë : iay'n üffé ten tiöoy münbëtschī tǎ gnaik üffé, bälädéu tiöoy kǎpāh.

9. Ächāhinto aríellë opsiöp, gnæh : Wat wahtschi hæet bög ten tiöoy, hæet bög ten üffé. Mächā, tiü üffé ten bäiüh som ini gnaik, halau'n ten üffé.

10. Ānæh tiü halau'n. Næh, hæh læth siël esposo, aríellë som læth owwī, siël hīöhl ānæh ol nih tǎ mönpöhkë gamāno, ěniāh foang næh læth äpāphësi.

11. Manāgnën rio aríellë kächāt siël, gnæh : ömiāh, ömiāh isægni foang ten tiöoy.

12. Mächā, ānæh opsiöp gnæh : tiöë ghæh röch ten üffé : hæet ächā'n tiöë, tiin iōang üffé.

13. Wahtschi, wat üffé itēach, üffé hæet ächā gǎ säc-kāme, gahæh hæröghæh rück Göæn bäiüh.

14. Læth ānæh som ömiāh, som tiü ten mätai rio, ũrëh gnéang heinke lohMRI ānæh, iay ten ānæh hæroh-gnasien tiöähä ānæh.

15. Ten héang lohM ānæh iay tǎnæh rucktay pataccas, ten rio ā rucktay pataccas, ten rio himéang rucktay pataccas. Læth ānæh iay ten iohl lohM som næh lohM læth röch. ěniāh hulahtschi tiü ten mätai rio.

16. Ęniāh lohm som læth anghionghala tǎnæh rucktay pataccas.

17. (This verse omitted in the MS.)

18. Mǎchā lohm som læth anghionghala himéang rucktay pataccas, wī anuhle ol mǎtai, entmothange tiōāhǎ tǎ ōmiāh ānæh.

19. Bihsi rām læth ěniāh, ōmiāh tǎ næh lohmri sōǎtrī, hǎrōh hīōhl ānæh.

20. Lohm som læth ũghæh tǎnæh rucktay pataccas siēl, ũghæh ten ōmiāh rio pétri tǎnæh rucktay, gnæh. (The rest wanting.)

21. }

22. } (Wanting in the MS.)

23. }

24. Lohm som læth ũghæh himéang rucktay pataccas, kǎchāt siēl, gnæh : ōmiāh, me bǎiūh langnasion me itkeit iūāng som me hæt læth ǎppēp, me hamuhle næh som me hæt læth bomiong.

25. Næh ǎchā'n tiōē læth bǎhāh, tiū ěntmōthāngē pataccas me ol anuhle hǎrōh, otǎ tiōāhǎ me.

26. Ōmiāh opsiōp gnæh ten ānæh : kūsauhētsī hæt gǎlein lohm'n me ! iana me ǎchā tiōē itkeit iūāng som tiōē hæt læth ǎppēp, tiōē hamuhle næh som tiōē hæt læth bomiong.

27. Me ōhtē ũghæh pataccas tiōē ten bǎiūh haoll pataccas tiōē sōǎtrī ěniāh ũghæh tiōāha tiōē hiohle.

28. Wahtschi, üffé ũghæh som ānæh næh himéang rucktay, iay næh ten lohm som tiāmāng som rucktay pataccas.

29. Ten bǎiūh som tiāmāng tiōāha hǎrōghæh iay pétri, ānæh hǎrōghæh tiāmāng kǎrūwǎ tiōāhǎ. Mǎchā, som hæt tiāmāng bǎiūh, hǎrōghæh ũghæh kǎchāt næh (mūnbētschī) som ānæh tiāmāng.

30. Kāwāl nēh hallapah lohm ol tiuk kārūwā hattohm. Gnällæ hærōghæh giium, goy kånäpě.

31. Næh hæh som Goæn bāiūh hærōghæh rück tiāmāng kārūwā gloria, tōmri sanctos ēhiomri hīōhl ānæh, hærōghæh būiē la goy ēnbūi tā gloria ānæh.

32. Mōmtōhmē bāiūh tā tōmri hærōghæh hattōhmte zagey tiägā ānæh. Ēniāh Gōæn bāiūh hærōghæh iāānge mōmtōhmē bāiūh tā mōmtōhmē bāiūh, som bāiūh ōphiiōp mæh, iāānge mæh ngahne tā mæh ngōhnē.

33. Ānæh hærōghæh wī séoka mæh ngahne ten lātiūla, mæh ngohne ten lāvākā ānæh.

34. Ēniāh rey hærōghæh gnæh ten bāiūh som séoka ten lātiūlā ānæh: heinké'n üffé tiētī'n tiōē hætout läpāh ten üffé. Tiāmāng üffé reyno som læth tōmāl ten üffé, som hæh wiēni mätai læth káiōā.

35. Tiōē læth oiknē, üffé læth iay ungoek ten tiōē. Læth hiléang tiōē, üffé læth iay bem ten tiōē. Tiōē læth kaleng üffé læth mawīho tiōē.

36. Tiōē læth hætiahl, üffé læth iay kānlōh ten tiōē. Tiōē læth tuh, üffé læth rüngele tiōē. Tiōē læth ōpāphāchāt, üffé læth rungele tiōē.

37. Ēniāh läpah bāiūh hærōghæh opsiop gnæh ten rey: ōmiāh, gahæh tiōoy hærōh me oiknē, læth iay ungoek ten me? Gahæh tiōoy hærōh me hio bem, læth iay bem ten me.

38. Gabæh tiōoy hærōh me kaleng læth mewīho me? gahæh tiōoy hærōh me hætiahl læth ōwīiätō me?

39. Gabæh tiōoy hærōh me tuh, me læth ōpāphāchāt læth rüngele me?

40. Ēniāh rey hærōghæh opsiōp gnæh ten ānæh tiōē gnæh rōch ten üffé: läpāh som üffé læth wī ten himéang ta næh pétri münbēhtschī üffé læth wī ten tiōē.

41. Ēniāh rey hærōghæh gnæh kächāt ten bāiūh som

séoka ten lävākā ānæh : tiū üffé, bäiüh ta hallapah, ol hæet kápāh bälāh, som læth haiiuhl ten iwi hīohl éhiom næh.

42. Tiöë læth oikne, üffé hæet iay ungoock ten tiöë, tiöë læth hiléang, üffé hæet iay bem ten tiöë.

43. Tiöë læth kaleng, üffé hæet mewīho tiöë læth tuh, læth öpāphächät üffé hæet rüngele tiöë.

44. Næh bäiüh kächät hæröghæh opsiöp ten ānæh gnæh : ömiāh, gahæh tiöoy hæröh me oikne, hiléang, kaleng, hætiahl, tuh öpāphächät, hæet wi läpāh ten me ?

45. Ēniāh rey hæröghæh opsiöp, gnæh ten ānæh : gnæh'n tiöë röch ten üffé : läpāh som üffé hæet læth wi ten himéang tä næh pétri münbëtschi bäiüh, næh üffé kächät hæet læth wi ten tiöë.

46. Næh hallapah bäiüh hæröghæh tiu tiacktifock ten hæet kápāh hæh : mächā, läpāh bäiüh hæröghæh tiämāng hæet kápāh läpāh æ.

CHAP. 26.

1. Iesus næh tōmri älëöhlä læth itscheitschëri ěniāh, gnæh ten discipulos ānæh.

2. Ächā'n üffé, ā téri rām rüch säckām tä pascha. Göæn bäiüh hæröghæh læth üghæh omsiomate ten bäiüh, som hæröghæh optep ānæh ten ünigä.

3. Næh hæh kärüwä sacerdots, escribos, presbyteros tä mömtōhmë bäiüh, siël ten nih tä kärüwä sacerdote Caiphas.

4. Mötätourī tian wi käiāng Iesus, wi ānæh kápāh.

5. Mächā, ānæh gnæh : wat sackame tä festo, wat wi malang mömtōhmë bäiüh.

6. Iesus rüngele ol nih tä Simon tänoit tuh bäiüh, ol Bethania.

7. Næh hæh siël ten ānæh héang ngahne som käiāng

héang tängäiühl tä bihsi läpäh tōngōien rack, gömhjōā-changē næh lagoy Iesus næh, hæh som ānæh büiē ungoock.

8. Discipulos Iesus hæroh næh læth ragleto gnæh : tiōan wahtschi gömhjōāchängē siranæh läpäh tōngōien rack.

9. Næh rack ðhtë ini bihsi patacca, iay ten böap bäiüh.

10. Iesus ächā næh gnæh ten ānæh : tiōan üffé wī iēngnätō næh ngahne ? ānæh læth wī läpäh ten tiöë.

11. Iohl singkām böap bäiüh hembéa hjōhl üffé, mächā, tiöë hæst iohl singbām hembéa hjōhl üffé.

12. Næh ngahne læth gömhjōāchängē næh rack lagoy'n tiöë, wī ächā bäiüh hæröghæh ällōhla'n tiöë.

13. Gnæh'n tiöë rōch ten üffé. Ol tōmri tiuk tä wienī mätai ömtōhm, ötiü hæröghæh mangéa næh evangelio gnällæ kächāt hæröghæh mangéo næh som læth wī næh ngahne, ānæh hembéa ol entmötē tä bäiüh.

14. Ęniäh himéang bäiüh tä som ā discipulos som léang Iudas Iscarioth, tiü ten kärüwä sacerdotes.

15. Gnæh tiin iay üffé ten tiöë, hio'n tiöë omsiok üghæh omsiomate Iesus ten üffé ? sacerdotes gnæh iay ten ānæh lüë som fanam.

16. Ęniäh Iudas halléa läpäh hæh üghæh omsiomate ānæh.

17. Űrēh säckāme tä.....discipulos siēl ten Iesus, gnæh ten ānæh : tiü hio'n me tiöoy ðhtë kaloch mæh som ðhtë ungoock säckāme tä pascha ?

18. Iesus gnæh : üffé tiü ol tiuk nihri ten himéang bäiüh, gnæh ten ānæh. Rabbi gnéang tiöoy gnæh ten me. Lēnhæh läpäh hæh'n tiöë, hio tiöë ungoock mönpōhkē tä pascha hjōhl discipulos tiöë ol nih me.

19. Discipulos wī som Iesus læth gnéang ten ānæh, kaloch mæh ta pascha.

20. Läréh Iesus büii ungoock hīōhl som ā discipulos.

21. Ānæh ungoock, Iesus gnæh. Tiöë gnæh rōch ten üffé, himéang bāiūh tā üffé hærōghæh omsiok ūghæh omsiomate tiöë.

22. Næh hīānge discipulos læth bihsi iēngnätō iohl bāiūh tā ānæh hāmah Iesus: ömiāh tiöë næh bāiūh gā?

23. Ānæh opsiöp gnæh: næh bāiūh, som kalochhesi ol gērähä hīōhl'n tiöë, ānæh hærōghæh ūghæh omsiok ūghæh omsiomate tiöë.

24. Ānmērī, Göæn bāiūh tiū (kăpāh) som læth attæt tā ānæh; mächā, aiiūh ten næh bāiūh som omsiok ūghæh omsiomate Göæn bāiūh, næh bāiūh iana hæt læth kăiōä pétri läpāh ten ānæh.

25. Iudas, som omsiok ūghæh omsiomate ānæh opsiöp gnæh: rabbi, tiöë næh bāiūh gā? Iesus gnæh ten ānæh: ānmērī, gnæh'n me.

26. Ānæh ungoock næh hæh, Iesus ūghæh pāo, züiōng-hëtsī, öchnë næh, iay næh ten discipulos, gnæh: ūghæh üffé paō, ungoock, næh āhä'n tiöë.

27. Ēniāh Iesus ūghæh tiuk bem züiōnghëtsī, iay næh ten discipulos, gnæh: üffé tōmri bem ta næh.

28. Næh wæh'n tiöë, wah tā timæh testamento, som hærōghæh gömhīōächängë wī lägnëtōën pōtsī ten bihsi bāiūh.

29. Tiöë gnæh ten üffé: tiöë hæt hærōghæh bem pétri tā næh vinho, som lēnhah ten næh säckāme tiöë hærōghæh bem næh timæh hīōhl üffé ol reyno tā tiëti tiöë.

30. Ānæh læth hædiuhle züiōnghëtsī ten Gnallæh ēniāh, tiū som næh ten hāniüēn ta Olivas.

31. Iesus gnæh ten discipulos: næh rām üffé tōmri hærōghæh læth hæt seiang ten tiöë. Læth attæt: tiöë hærōghæh üffög bāiūh som öphīiäp mæh, mömtōhmë mæh hærōghæh gërüchnäsī.

32. Mächā, tiöë læth ěniāchuātö ěniāh hio tiöë ötmöreh ten üffé ten mätai Galilæa.

33. Petrus opsiöp gnæh ten Iesus : iana ānæh tōmri hæröghæh hæ seiang ten me, tiöë hætschu læth hæet seiang.

34. Iesus gnæh ten ānæh : tiöë rōch ten me : næh rām tafock ngōhně tĕkōū ūrēh me hæröghæh gnæh lūē siōā, me hæet āchā tin bāiūh tiöë.

35. Petrus gnæh ten ānæh : iana tiöë öhtě kăpāh hĭöhl me, sock, tiöë hæet hæröghæh gnæh hæet āchā tin bāiūh me. Wahtschi tōmri discipulos kăchāt ĩtscheitchĕrĭ.

36. ěniāh Iesus sĭēhl discipulos ten hĭiom ; léang næh Gethsemane. Ānæh gnæh ten, discipulos : būiie üffé næh, mächā, tiöë sĭēl la ānæh, ĩtscheitschĕrĭ ten Guallæh.

37. Iesus gnæh heinke iangterei ānæh Petrus hĭöhl ā göænti ta Zebedæus. ěniāh Iesus læth bihsi iēngnătö bihsi bāhāh.

38. Iesus gnæh ten næh lūē bāiūh : ehiohm tiöë læth iēngnătö ten kăpah, uffé hembéa næh ophĭiöp hĭöhl'n tiöë.

39. Iesus mŭnbĕhtschĭ pĕtri itōæ, gnohlseri ĩtscheitschĕrĭ ten Guallæh, gnæh : tiĕti tiöë, iana rōch wahtschi, næh tiuk bem öhtě som tiöë, mächā, öhtě læth tălätourĭ'n me, hæet tălätourĭ'n tiöë.

40. ěniāh soatri ten discipulos ānæh, hærögh itéach, gnæh ten Petrus : himéang hara öphĭiäp hiohl'n tiöë, üffe hæet rōch gā ?

41. (This verse omitted in the MS.)

42. A siōā ānæh tiū, ĩtscheitschĕrĭ ten Gnallæh gnæh. Tiĕti'n tiöë iana hæet rōch tiū som tiöë næh tiuk bem, iana tiöë öhtě bem, næh tălätourĭ me öhtě læth wi.

43. ěniāh Iesus sōätřĭ hærögh discipulos itéach ānæh læth ingmein, hæet rōch tiāl olmat.

44. Iesus tiū som ānæh lūē siōā, ĩtscheitschĕrĭ ten Gnallæh, som ūrēh.

45. Ēniāh ānæh sōātri ten discipulos, gnæh ten ānæh ; oh, lēnhæh üffé hio itéach hia achmätö gā ? hæroh lenhæh læth hæh üghæh omsiomate Göæn bäiüh ol tey pōtsī bäiüh.

46. Siocklere heinken üffé, hæroh, læth heau bäiüh som omsiok üghæh omsiomate tiöë.

47. Ānæh hæst læth itscheitschëri, hæroh siël Iudas, himéang tā som ā discipulos hīöhl ānæh kärūwä mömtōhmë bäiüh som üghæh siub, sanéh. Anæh læth hahīange ta kärūwä sacerdotes, tā presbyteros Iuda.

48. Iudas læth gnæh nāngë ten ānæh læth gnæh : næh bäiüh som tiöë hæröghæh dong ānæh Iesus üffé käiāng ānæh.

49. Iudas hülätschī siël ten Iesus gnæh : iangiente, Rabbi ; dong ānæh.

50. Iesus gnæh ten ānæh : göntiöe, tiōan me læth siël ? ěniāh hämöäsësi, siël, häkte teyri, käiāng Iesus.

51. Hæroh, himéang tā bäiüh som siël hīöhl Iesus häkte tey, ëtöhënië sāmëniö, üffög lohm ta kärūwä sacerdotä ölchöël himéang nang tā ānæh.

52. Mächā Iesus gnæh teæ ānæh : öwëhesi siub'n me ; bäiüh som käiāng, siub, siub hæröghæh wi ānæh kăpäh.

53. Mächā mötätourī me gā, tiöë hæst roch seionghantgnæh tiëti tiöë, hahīange ten tiöë pétri tā som ā legiones éhiomri ? (üghæh iay ten tiöë).

54. Mächā wahtschi næh som læth attæt taiō rōch gā ? öhtë læth wahtschi.

55. Næh hæh Iesus gnæh ten mömtōhmë bäiüh : üffé tiū som nih, üghæh siub üghæh sanéh, som bäiüh som hio käiāng huri. Iohl säckāme tiöë læth büiie ömiüöng üffé, læth tay'n tiöë ol nih Gnallæh, mächā üffë hæst læth käiāng tiöë.

56. Mächā, næh som prophetas læth attæt taiō næh

tōmri læth wahtschi. Ēniāh tōmri discipulos Iesus iāæh ānæh loh.

57. Bāiūh som læth kǎiāng Iesus, omsōēmē ānæh ten kārūwǎ sacerdote Caiphas. Mōmtōhmē tā escribos, presbyteros læth siēl ten nih ānæh.

58. Petrus siēl iangteri Iesus ten nih tā kārūwǎ sacerdote; siēl ol nih būiie hīōhl lohmri, hio hærōh tian ānæh hærōghæh wī ten Iesus.

59. Kārūwǎ sacerdotes, presbyteros, mōmtōhmē tā omiahesi ōmtōhm bāiain āléohlǎ mitoy wī kǎpāh Iesus som hallapāh bāiūh.

60. Mǎchā hæt bāiain. Bihsi bāiūh siēl gnæh mitoy, mǎchā hæt bāiain. Managnen siēl ā bāiūh mitoy gnæh.

61. Iesus læth gnæh: tiōē rōch ōchnē nih Gnællah, Ēniāh lūē teri sǎckāme rōch tiōē māmē næh.

62. Kārūwǎ sacerdote siōächǎ hāmāh Iesus: me hæt opsiöp gā ten hallapah som næh bāiūh gnæh tā me?

63. Mǎchā, Iesus hæt ĩtscheitschērī: Ēniāh kārūwǎ sacerdote opsiöp gnæh ten ānæh: hæt kǎpāh æ tiāmāng Gnallæh hīānge, tiōē hāmāh me, mangéo'n me ten tiōoy me Christus Goæn Gnallæh gā?

64. Iesus gnæh ten ānæh: ānmērī, som gnæh me. Mǎchā, tiōē gnæh ten üffē, som lēnhæh üffē hærōghæh hēs Gōæn bāiūh, būiie ten lātiula tā gōāng, siēl ol taiiuhri tā haléang.

65. Ēniāh kārūwǎ sacerdote ōchtæk kǎnlōh ānæh, gnæh: ānæh læth tayngne Gnallæh: tiōan bāiain pétri aléohlǎ? hærōh, lēnhæh üffē læth hīānge som ānæh tayngne Gnallæh.

66. Tian motātourī üffē? Momtōhmē bāiūh opsiöp gnæh. Ānæh ōhtē kǎpāh.

67. Ēniāh bāiūh tapéhangéo ol tiägǎ Iesus, äckhöck ānæh. Rio bāiūh üfōg tāböä ānæh gnæh.

68. Christus, mangéo ten tiöoy tiin bäiüh læth üfög me.

69. Petrus büië ockzhiock nih. Siël ten ânæh himéang lohm ngahne, gnæh ; me kächât, læth siël iangteri næh Iesus som Galilæa.

70. Mächā Petrus, tōmri bäiüh hīānge gnæh mitoy : tiöë hæet ächā gā gnæh me.

71. Ânæh tiu som næh rio lohm ngahne héo ânæh gnæh ten bäiüh som hembéa næh : Næh bäiüh kächât siël iangteri næh Iesus som Nazareth.

72. Petrus a siōa gnæh mitoy tiöë hæet ächā tiin bäiüh ânæh.

73. Mūnbētschī ěniāh, bäiüh som séoka næh, siël gnæh ten Petrus : rōch, me kächât himéang tā næh bäiüh. Iēneith me wī ächā næh.

74. Ěniāh Petrus gnæh : hæet ächā tiöë tiin bäiüh ânæh ; hūlätschī ěniāh tafock ngohne læth tékōū

75. Ěniāh rück ol ěntmōte tā Petrus äléohlā tā Iesus, som læth gnæh ten ânæh : tafock ngohne tékōū ūrēh me lūë siōa hærōghæh gnæh me hæet ächā tiin bäiüh tiöë : Petrus tiū som nih bihsi iēngnätō giium.

CHAP. 27.

1. Ol buhin mömtōhmě tōmri kārūwā sacerdotes, presbyteros tā bäiüh Iudah, ĩtscheitschērī mōtātourī wī kăpāh Iesus.

2. Ěniāh enlān Iesus omsōēmě ūghæh omsiomate ânæh ten gubernador Pontius Pilatus.

3. Iudas, som læth omsiok ūghæh omsiomate Iesus, hærōh Iesus ôhtě kăpāh, læth iēngnätō tā næh som ânæh læth wī, sōātrī ūghæh næh lūë som fanam ten kārūwā sacerdotes, presbyteros, gnæh.

4. Tiöë læth wī hallapah tiöë læth ini wah tä bäiüh tä läpäh. Sacerdotes, presbyteros gnæh : sock hæroh'n me tian wī.

5. Iudas käwāl næh fanam ol nih Gnallæh tiü.

6. Sacerdotes ũghæh fanam, gnæh wat tiöoy äpësi næh ol haptep tä Gnallæh næh læth häniöä wah.

7. Änæh mötätouri tian wī ëniäh halau'n hiiom tä bäiüh mītaie allohla næh bäiüh kaléng.

8. Wahtschi léang tä næh hiiom ten hënlæn læth, hiiom tä wah.

9. Wahtschi læth rōch äléohlä tä propheta Ieremias som gnæh : änæh læth ũghæh lüë som fanam som læth häniöä halau'n bäiüh, som änæh læth halau'n tä göæn Israel.

10. Iay næh halau'n hiiom tä bäiüh mitaie, som Gnallæh læth gnéang ten tiöë.

(Here the MS. abruptly terminates.)

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

483 6/9/75
CANCELLED
APR 9 '75 H
4867 2/25
CANCELLED
MAY 22 1975
MAY 1 '75 H

